

ERDETESEK

szertől közlél díja szav...
betűvel szedett szavak...
rövidítés díja — 10 szög...
redetésekre semminemű fel...
unk. A beérkezett ajánlatok...
a kiadóhivatalban vehetők...
címe továbbítottak. Erre...
díjon kívül 2 lei 60 bani...
díj fizetendő.

az orth. 3897 vendég...
man Dés. 3897 1

győrös kenésű 1000...
magánosan. Rosenbaum...
3921

mal belépésre egy 23...
komoly törekvő és meg...
lőt, ki a vasárú és szer...
kéletes szaktudással bír...
ők küldjék be bizonyít...
s fizetési igényrel ellá...
hasonló üzembem már...
adó üzleti gyakorlatot...
amint román vagy német...
rnak. «Ferram» Fratii...
si Romania.

ak, kovácsoknak alkalmas...
kocsi landaner jutányos...
tz, Regele Ferdinand 112.

francia levelező félnapi...
Megkeresések «Perfekt»...
talba kéretnek.

elsőbb és szilgyantóblank...
szel kisnyben és nagy...
ek mellett. Vidéki meg...
tacsomagokban is eszkö...
s böcsör ára 65—70 lei...
százalék kedvezmény

N-BÖRGYÁR
Gyorsaru taktárral szem...
3—80, lakás 3—87. szám

kgazdasági termékek...
Arpád

és kertgazdaságának bi...
Farkas virágüzlet (Má...
s Horváth csemegéüzlet...
-utca) megkezdődött.

8 óra alatt láttamoz...
Felvesz hirdetések...
detéseket. Fodtásolat...
AMA", Plata 2917-1

nkányt...
házi égeter tömegesen...
Ratin...
anyag, postai székül...
képviselőlet Románia és...
erületek részére:

éza...
lor 6. (Zápolya-utca).

teor

Fugyivárhely...
ajánlja kitűnő...
őségű 3457-1

paláját

Engross.

elem!

o-al

ápusitok,

szakmában való...
ndelését levélben...
en feladja, azon...
galva. Megnem...
visszaveszek.

HÁZ CLUJ,

enyi áruház)

papír, norinbergi...
agy kereskedés.

Szerkesztőség, kiadó...
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baroc
Pop. — rassal-uten 10

AZ Uj Kelet telefonjai
szerkesztőség ----- 977
kiadóhivatal ----- 844
Nyomda ----- 879
Kéber osztály ----- 455
Zs. N. Sz. ----- 658

A kéziratok kizárólag a...
szerkesztőségnek címen...
dók. — Kéziratokat nem...
dunk vissza és nem ériz...
hetők meg

V. évfolyam, 121. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Szévan 11.

1922. június 7, Szerda

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

1071
2211

Lejár

Hermann Goldschmidt

Wolfze

Előfizetési árak

Romániában

Egész évre ----- 400 lei
Félévre ----- 220 lei
Negyedévre ----- 120 lei
Egy hónapra ----- 40 lei
Egy szám ára pályaudvaros
és vidéken le 2 lei

A német mozdonyok

Ezekkel a német mozdonyokkal nem először van baj. Már amikor megrendelték őket, volt egy kis kalamajka. Annakidején kisulyosodtak a francia-német ellentétek s már-már úgy állott, hogy Románia stornozza a rendelést. Mi annakidején megirtuk, hogy mindennek a politika az oka, a kötelező lojalitás, az ugynevezett orientáció, amelynek gondosan ügyelnie kell, valahányszor a két ellenség veszekszik egymással, nehogy valahogy a németek mellé álljon. Két veszekedő között rendszerint a harmadik nevetni szokott, de Romániának ilyenkor nem szabad nevetnie — kishija tehát, hogy annakidején a Németországban rendelt mozdonyokat vissza nem rendelték. Még szerencse hogy a francia-német ellentétek elsimultak, mert a német mozdonyok így mégis csak megérkeztek. A dolog így is kellemetlen lett, most kezdik a lármat, hogy ezek a mozdonyok hasznavehetetlenek. A szél megint csak ama bizonyos orientáció felől fúj: a német mozdonyokat nem lehet elviselni, nem azért mert hasznavehetetlenek, hanem mert németek. Istenments, hogy ebből a cikkből vagy bármely másból, németbarátságos és franciaellenességet süssenek ránk. Mi ennek az országnak első sorban és mindenekfelett a konszolidációjára és az újraépülésére gondolkunk, ezt szeretnénk elérni, ezt nógatjuk, ezért kritizálunk nekünk, mind egy, hogy német műhelyből, vagy francia gyárból jönnek-e hozzánk a mozdonyok, csak jöjjenek minél gyakoribb turnusban, minél sürgősebben. Egy szempontunk van, hogy az áru jó legyen, olcsó legyen és idejére szállítsák. A német gyártmányról köztudomásu, hogy jobb, olcsóbb és precízebb még a világhírű angol gépgyártmánynál is, az ország szükségletei és teherbírása szempontjából tehát a német lokomotivok mellett szavazunk.

Nos, mi most megelégedéssel állapítjuk meg, hogy az erőteljes német lokomotivok tulkatogták a lármat és jóknak bizonyultak. Nem is jóknak, tuljóknak. Ezek a mozdonyok azonkívül, hogy a közlekedést itt-ott megjavították, ellátták az előreküldött pionirok dolgát is: kiderítették, hogy az erdélyi vasutvonalak rosszak. Ezt ugyan mindannyian tudtuk, de a német gépeknek kellett jönniük, hogy valószínűleg is bebizonyosuljon. A Petőfi megénekelte Pató Pálók ugylátszik általános típusok, mindenütt. Ahol emberek és emberi szervezetek vannak, kedvelt módszer a halogatás, az ejráérünk-arramég-politikájára. Amikor egyik két cserép leszakad a tatóról, még nem nagyon sietnek a javításra, csak amikor már az egész tető oda van és az épületet alapjaiban fenyegeti a felborulás. A német mozdonyok figyelemzavaró jöttek, ahova rálépnek a rozoga vágányokra, ott egyszerűen hasznavehetetleneknek bizonyulnak. Ezek az erőteljes monstrumok, amelyek már nem is a múlt technikai tudásán épültek fel, hanem a ma pompás szülöttjei s ugyszólván előfutárjai a holnapi közlekedésnek, nem tudtak megállni a bizonytalan sinesken: a logikus gondolkodás ezt persze nem a mozdonyok rovására írja. A vékony jégreteg, amelyen a nyul könnyedén átszalad, az ember alatt beszakad, bizonyára nem azért, mintha az ember ügyetlenebb volna a nyulnál.

A lármanak persze már meg van a maga eredménye is, mára nyilatkozatot kapunk, hogy a mozdonyok azért jók, csak nem lehet őket használni Erdély rossz vonalain. Ergó a regátban fogják használni őket. Nem mintha a regátban nem volnának rossz vonalak, az ürgyismét csak arra való, hogy Erdély továbbra is elhanyagolt, legalább is elhanyagoltabb állapotban maradjon; mint a regát. Eszünkbe jut nem egy cikkünk, amit erről az állapotról a multban írtunk, ugylátszik a jövő se jobb. A román gabonával és a külföldi szállításokkal kapcsolatban többiben felemlítettük a kitéző erdélyi malomipart, amely el tudná látni a külföldre szállítandó gabona őrlését s így egy csapásra két ügyet intézhetnénk el. Foglalkoztatnánk Erdély iparát és a gabonát feldolgozó állapotban exportálhatnánk. De Bukarestnek, mint mindenben, ebben is magafelé hajlott a keze. A gabonát átadták a regát ötdrangu malmainak és így szállították ki külföldre. Ezuttal Svájcba. Odakünn az a kellemetlenség érte a

portékánkat, hogy nem akarták elfogadni. Svájcban sütemény-lisztre van szüksége, a regát malmait pedig durva lisztet készítenek, amit most odakünn a rendes vevők vonakodása következtében potompénzen kell elkötyavtényelni. A kényszerűség persze mégis csak rászorítja Bukarestet, hogy gondoljon Erdély kilencszáz elsőrendű malmára, ha azt akarja, hogy megmaradjanak külföldi vevői. Ugyanez a kényszerűség ésbekapítja majd a regát magafelé hajló politikáját, hogy intenzívebben törődjék Erdellyel s amikor a német mozdonyok rátapogatnak a mi rossz vágányainkra, ne vigyék haza ezeket a mozdonyokat, mert konstalták a bajt, hanem javítsák ki a beteg vágányokat és tegyék alkalmassá, hogy mire a megrendelt lokomotivok további része megérkezik, rajtuk is le lehessen bonyolítani — mondjuk szokot az ezer vagon liszteteket, amiket az erdélyi malmokból kell majd kiszállítani külföldre.

A francia kormány később fog dönteni afelett, elküldje-e képviselőit a hágai konferenciára. A jegyzékhez csatolt memorandum Poincaré az alapvető kérdésekben kifejti a francia álláspontot. Hangsúlyozza, hogy az orosz adósságok kérdésében különbséget kell tenni, az orosz államnak más államokkal szemben és magánosokkal szemben fennálló tartozásai között. Az elsőket feltétlenül, utóbbiakat bizonyos koncessiókkal el kell ismerie a szovjetkormányának. Ha a szovetséges államok vállalkoznak Oroszország gazdasági újjáépítésére, akkor a szovjetkormányának ki kell elégíteni ez államok alattalóinak követeléseit is. Javasolja, hogy

az orosz kormány és az orosz államadóssági címletek tulajdonosai közvetlenül tárgyaljanak egymással.

A memorandum garanciákat kér a szovjetkormánytól az idegen állampolgárok jogainak respektálására nézve, amely garanciáknak különlegességeknek és véglegeseknek kell lenniük. Oroszország újjászületése az orosz hiteltől függ, de ezt csak az ipari és mezőgazdasági termelés produktivitásának helyreállításával, vagyis a munka eredményének garantálásával lehet biztosítani. A hágai konferencia munkálatait meghatározott terv szerint kell végezni, amely precizirozza a feltételeket Oroszország számára, amely felett nem lehet tárgyalni. Az összes államoknak előbb egymás között meg kell egyezniük erre nézve, minthogy pedig a június 15-ig rendelkezésre álló idő rövid, azt hiszi, hogy

a konferenciát el kellene halasztani.

A jegyzék végén Poincaré azon óhajának ad kifejezést, hogy Hága ne távolodjék el a realitásoktól, különben elvesz a humanitás elvei iránt az emberiség megmaradt bizalma.

Trockij a német-orosz szerződésről

Berlin, június 5. A „Frankfurter Zeitung” szerint a német-orosz szerződés természetéről Trockij kijelentette, hogy abban kizárólag gazdasági és politikai összeköttetések helyreállításáról van szó. Nevetséges dolog — mondta Trockij — titkos szövetségről, vagy katonai egyezményről beszélni. Ilyen szövetséget minden állammal hajlandók vagyunk kötni. Trockij különben új háboru lehetőségét kizártnak tartja és azt a reményt fejezte ki, hogy az Egyesült-Államokkal is rövidesen sikerül megegyezést kötni.

A balti államok Vilnáért

Berlin, június 6. (Rador.) Az Elta távirati iroda jelentése szerint Esztland, Lettland és Finnország képviselői kijelentették, hogy ők a balti konferenciának Vilnára vonatkozó határozatait korántsem értelmezik úgy, ahogyan azt a varsói kormány Párisban és Londonban értelmezte. A balti államok a vilnai kérdést ma is elintézetlennek tekintik és a legközelebbi napokban erre vonatkozólag hivatalos deklarációt tesznek közzé.

Ujabb ötven halott Belfastban

Belfast, június 5. (Lux.) Csütörtökön újabb zavargások voltak. Ötven embert megöltek, többszázat megsebesítettek. Ungeole utcáin heves harcok voltak a sinfeinerek és ulsteriek között. A harcok színhelyére angol csapatokat indítottak.

London, június 6. Ma újabb angol csapatok indultak Irországba. Angliának hat kérésére az irek kielégítő választ adtak és így a két ország között megegyezés várható.

Painlevé volt francia miniszterelnök Renaudellel Berlinbe utazik

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Bécs, június 6. A napokban Berlinbe érkezik az a francia küldöttség, amely emberi igazságokért küzd s a francia-német barátság megalapozásán fáradozik. A bizottság tagjai Painlevé volt francia miniszterelnök, Renaudellel francia egyetemi tsnár, a kamara tagja és több kiváló intellektuel.

Békeszónoklatok Verdunban, Párisban és Metzben

Páris, június 5. Herryck amerikai párisi nagykövet Verdun városának átnyujtva az amerikai kongresszus által küldött kitüntetést, beszédében magasztalta a francia hősokeket, akik a béke és igazság bajnokaként küzdöttek. Kifejezést adva azon vágyának, hogy a németek is értsék meg, mily ószinte és igaz ügyért folyt itt a küzdelem a békéért, — hangoztatta, hogy

a francia-amerikai barátság

tartós lesz és mindinkább mélyülni fog, mert mindkét állam vágya az, hogy a győzelem valóra váltsa azokat az eszményeket, melyekért a küzdelem folyt. Poincaré Herrycknek köszönetet mondva, dicséri az amerikai legionáriusok vitézségét, akik ugyanazon ideálért harcoltak, mint Franciaország. Kijelenti, hogy az amerikai nép igazságot szolgáltat a francia népnek, amelyet jogtalanul imperializmus vádjával illetnek. A jóhiszemű emberek belátják, hogy Franciaország jogos kívánása az, hogy ne ismétlődjenek meg a mult szenvedései.

Ezért Franciaországnak összes erőt követeléseinek, illetve a vállalt kötelezettségek teljesítésének kivívására kell fordítania. Franciaországot akkor lehetne vádolni imperializmussal, ha jogtalan pretenciókkal állana elő, más nemzeteket elnyomna és visszautasítana minden békés kiegyenlítést. De Franciaország nem táplál ilyen gondolatokat s Németországgal szemben is bizonyítékát szolgáltatva végsőkéig menő mérsékletének. Az elpusztított vidékek helyreállítására eddig Franciaország 24 milliárd frankot fizetett. Verdun népének elsősorban megvan a joga ahhoz, hogy ellenőrizze a német ígéretek beváltását, és hangoztatnia azt az elvet, hogy nem szabad rabolni s

a rablókat meg kell büntetni.

A francia tudományos akadémia ülésén, amelyen Millerand is résztvett,

Leon Bourgeois beszédét mondott a népszövetségről. Rámutatott arra, hogy a népszövetséget az összes nemzetek közös céljainak, a békének érdekében létesítették. A népszövetség nincs alárendelve az államoknak, hanem az emberiség elveinek szentelt organizmusa, amely

a békére irányuló határozatok megvalósítását célozza.

A népliga rendelkezésére áll a kormányoknak, melyek létrehozták, de nem érintheti szuverénitásukat, hanem csak morális erőt képvisel s mint ilyen, a civilizáció fejlődésére értékes eszközzé kell válnia.

Metz, jun. 5. Az ismeretlen hős siremlékének leleplezésén Poincaré beszédét mondott. Kifejtette, hogy a szobor nem szimbolizálja a támadás eszméjét, mint ahogyan Frigyes Vilmos német császárnak metzi lovasszobra azt példázta, onpán örködik Franciaország jogai és függetlensége felett. Ez a katoná nem fogja újból megnyitni a tüzelést, de senki se hiheti, hogy el fogja tűrni az annyi áldozattal kivított szerződések lábbaltiprását. Ez a katoná kész megvédeni a békeszerződést és kieroszakolni annak respektálását.

Poincaré a hágai konferenciát is el akarja halasztatni

Páris, június 5. (Rador.) Poincaré a hágai konferenciára meghívott államok kormányaihoz körjegyzéket intézett, amelyben kifejti azon feltételeket, amelyek Franciaország elengedhetetlen követeléseit amelyek nélkül a konferencia sikere nem biztosítható. A jegyzék hivatkozik az egész világon elismert jogi elvekre, amelyek az Oroszországgal folytatandó tárgyalások alapját is kell hogy képezzék. Ha a konferencia a technikai kérdéseken kívül más kérdéseket is fog tárgyalni, akkor ugyanaz lesz az eredménye, mint a gúnaul konferenciának.

Erdélyben helyezték el a belügyi reszort tisztviselőit

Junius nyolcadikán befejezik a reszort likvidálását

Az Uj Kelet tudósítójától

A belügyi főigazgatóság likvidálásával — mint ismeretes — felmerült a tisztviselők elhelyezésének kérdése. A kormány azt hitte, hogy az erdélyi közigazgatásban hosszú évek gyakorlata fölött rendelkező tisztviselőket egyszerűen a központba rendelteti és itt új hatáskört kiosztva nekik, el fogja őket osztani Nagyrománia közigazgatási apparátusaiban.

A tisztviselők azonban, akik mindnyájan erdélyi emberek, tudják, hogy a regátban nem érvényesülhetnek. Az ottani közigazgatás más rendje, a törvények különbözősége, az ügykezelés és minden ehhez tartozó hivatalos funkció idegenszerű az erdélyi köztisztviselők számára, de ettől eltekintve, az a hivatalnokai kar, amely Erdély mai közigazgatásával óriási munkát végzett, méltatlankodva vette a fíradhatatlan és súlyos viszonyok között eltöltött utolsó néhány esztendőnek illetlen honorálását. A tisztviselők tehát elhatározták, hogy semilyen körülmények között nem hajlandók bukaresti kirendelést vagy kinevezést elfogadni. Még abban az esetben sem, ha ennek végső konzekvenciáját, a hivatalból való kilépést, kellett volna vállalniok. Ebben az esetben perelték volna a kincstárt és a per kimenetele nem lett volna kétséges. A tisztviselők megnyerték volna a pert és az állam nemcsak jelentős kártérítés fizetésére szorult volna, hanem, ami ennél sokkal súlyosabb, elveszítette volna legjobb hivatalnokanyagát.

A jobb belátás győzött a kormányban. A belügyi reszort tisztviselőit Erdély közigazgatásában helyezte el. Palagies miniszteri tanácsost a beszercei árvások elnökvé nevezték ki, dr. Fabini osztálytanácsost Brassóba városi tanácsossá, Moga osztálytanácsost Kolozsvárra városi tanácsossá, Popa Radu osztálytanácsost a fővárosi prefektúrára delegálták régi rangosztályában. Mihali Longin titkárt Sugatagra neveztek ki főszolgabíróknak, Lorenz Oszkár titkárt pedig városi jegyzőnek Kolozsvárra. Benedek osztálytanácsos Nagyvárad városi tanácsossá lesz. Román iradaigazgató pedig Kolozsvár városi titkárnak főigazgatója. Hat kisebbrendű tisztviselő a városnál nyert elhelyezést.

A tisztviselők elérték tehát, hogy nem kell Erdélyt elhagyniok, hogy régi rangjuk és fizetési fokozatuk épségbentartása mellett Erdélyben maradhatnak és gyakorlati tudásukat az országrész javára érvényesíthetik. A tisztviselők egyrésze még a reszortban dolgozik, ahol az iratok javarészt már leltározták és expedálásra elkészültek. A reszort anyagait, kilenc autót, makulaturát e hó nyolcadikán árverés útján fogják eladni. Varrariu főigazgató a likvidáció befejezése után Bukarestbe megy, jelentést fog tenni a kormánynak, mely valószínűleg őt fogja kinevezni a létesítendő vezérfelügyelőség vezetőjévé. Melléje egy referens kerül és megfelelő segédszemélyzet.

Marmorek tanár üdvözléte. A mai postával Marmorek Sándor dr. egyetemi tanár, a párisi Pasteur-intézet igazgatója, aki a háború alatt Temesváron teljesített katonai szolgálatot és mint a Cionista Szervezet régi vezető embere, tevékeny részt vett az erdélyi zsidóság nemzeti megmozdulásában, kedves megemlékezést küldött az Uj Keletnek. Marmorek tanár, aki az ellenzéki Nordau-párt egyik korifeusa, a Tuileriák kertjéből a következőket írja németül: „Vermes barátom Temesvárról sokat beszélt nekem az Uj Kelet kitűnő eredményeiről. Ezzel nagy örömet szerezett nekem, amiért legszívesebben cion-üdvözlőmet küldöm a lap munkatársainak.“ Az anizot Vermes Ernő temesvári gyárigazgató is aláírta, aki most a francia fővárosban tartózkodik.

Összefogtak Palesztina ellenségei

Attak a Ruttenberg-féle terv ellen. Barlassina patriárka és páter Distallevi mozgatják a vatikáni politikát. A szent-szék aggodalmaskodik

Az Uj Kelet tudósítójától

A Northcliffe-sajtó megszakítás nélkül folytatja erős támadásait a palesztinai zsidó nemzeti otthon, illetve mostan már közvetlenül a Ruttenberg-féle villamosítási terv ellen. A „Daily Mail“ vasárnapi száma szenzációképpen közli a palesztinai kormány által Ruttenberg mérnöknek adott koncesszió állítólagos szövegét. A koncesszió szövegét az angol politikai és gazdasági élet egyik közismert antiszemita vezető emberére való hivatkozással közli és ez magában is elég arra, hogy a szenzáció gyanánt feltálat szöveg hitelessége iránt kételyek merüljenek fel. Mindezenre konstatálni kell, hogy a koncesszió szövegéről és természetéről eddig sem Ruttenberg mérnök, sem a cionista világszervezet, sem pedig a palesztinai kormány pontosabb felvilágosításokat a közvélemény részére nem adtak.

Ruttenberg mérnök, akinek a palesztinai gazdasági életre korszakos kihatáru villamosítási terve körül folyik most a harc a Northcliffe-sajtó és a hivatalos angol politika között, jelenleg Amerikában tartózkodik, hogy a tervek részére szükséges pénzüsségeket előteremtse. A legközelebbi napokban azonban Londonba megy, hogy abban az időben, amikor az alsóházban megindul a parlamenti vita a Ruttenberg-féle tervek és a palesztinai angol mandátum kérdésében, minden eshetőségre készen jelen legyen.

Közben a londoni „Times“ newyorki tudósítója meginterjúvolta a Newyorkban tartózkodó Ruttenberget és az interjú során Ruttenberg egyes igen fontos felvilágosításokat adott a koncesszióra vonatkozólag. Ruttenberg felvilágosítása szerint, melyet a „Times“ teljes terjedelmében közöl, a palesztinai kormánnyal való hosszú tárgyalások után mindenekelőtt abban állapodtak meg, hogy

a kormány állandó felügyelet fog gyakorolni a Ruttenberg vállalat pénzügyi és technikai be- rendezkedése fölött.

Továbbá a koncesszió egyik pontja a vállalat üzleti nyereségének maximumát állapítja meg olyan módon, hogy a vállalat tulajdonosainak legfeljebb 10 százalékos osztalék juthat. További 10, esetleg 15 százalékos osztalék arányosan oszlik el és felerészben a vállalat tartalék tőkéjéhez, másik felét a vilamosáram árának mérséklésére fordítják. A tizenöt százalékon felül való minden haszon a palesztinai kormány részére jut.

Ruttenberg határozottan megcáfolta azt az állítást, mintha az ő terve politikai célokkal bármiféle vonatkozásban is állana. A vállalat Palesztina összes lakosságának javát szolgálja és a jelenleg fejletlen gazdasági élet felvirágoztatására fog vezetni.

A vállalat munkálatainak zsidók és arabok egyaránt foglalkozást fognak nyerni.

A terv kivételére szükséges tőkét — mondotta Ruttenberg — elsősorban a palesztinai kormány által garantált államkölcsön útján, továbbá különböző személyek és társaságok anyagi részvételével szerezzük be. Így példának okáért az angol, Economic Board, továbbá a Palestine

Development Council, a Brandeis-csoport, báró Edmund Rothschild egyenként 100.000 font sterlinggel vesznek részt a vállalatban. A zsidó gyarmatosító bank külön 200 000 dollárt állított a vállalat szolgálatába.

Ruttenberg mérnöknek Amerikából kelt nyilatkozata természetesen nem tévesztette el hatását Londonban, azonban mindaddig, amíg az egyedül hivatott tényezők, nevezetesen a cionista világszervezet vezetősége és a palesztinai kormány hivatalosan nem fognak nyilatkozni, a Northcliffe-sajtó támadásai előreláthatólag tovább fognak folytatódni. Ezek a hivatalos nyilatkozatok viszont aligha fognak előbb megtörténni, mint abban az időben, amikor az angol alsóház tárgyalás alá fogja venni a Palesztina mandátum és a Ruttenberg tervek kérdését.

A Northcliffe sajtónak egyébként erős szövetségese támadt

a Vatikán politikájában.

Közvetlenül azután, hogy lord Balfour beuyította javaslatát a népszövetséghez, melyben Anglia nevében és Amerika támogatásával a palesztinai angol mandátum soronkívüli tárgyalását és jóváhagyását kérte, a Vatikán tiltakozást jelentett be a népszövetséghez a mandátum-tervezet egyes pontjai ellen.

Ugyanez a római klerikális lapok a Vatikán által sugalmazott cikkeket közölnék, melyek szerint

a szent-szék nagy aggodással nézi a palesztinai cionista nemzeti otthon kérdését.

Ez volt az oka annak is, hogy a jeruzsálemi latin patriárkát sürgősen Európába hívták. Barlassina patriárka a Vatikán megbízásából jelenleg Londonban tartózkodik és a brit cionista kormányfelfogással szemben minden igyekezetével azon van, hogy a szent-szék álláspontját juttassa érvényre. Néhány nappal ezelőtt érkezett Londonba ugyancsak a Vatikán megbízásából pater Ferdinando Distallevi is. A hírek szerint Barlassina patriárka és páter Distallevi között erős nézeteltérések vannak a vatikán által követendő politika tekintetében, amennyiben a páter az engesztelhetetlen magatartás híve, viszont a patriárka az engedékeny politikát képviseli. Hírek szerint maga a Vatikán páter Distallevi politikai magatartását helyesli.

Émlékeztetés még az a politikai jellegű megbeszélés, mely néhány hónappal ezelőtt a Vatikán és dr. Weizmann között folyt le a palesztinai zsidó nemzeti otthon ügyében. Akkor a Vatikán kénytelen volt meghátrálni Weizmann érveit előtt, azonban úgy látszik, a további politikai magatartására ez nem volt befolyással. A cionista körök teljes nyugalommal nézik, úgy a Northcliffe-sajtó, valamint a vatikáni politika támadásait, mert nyilvánvaló, hogy mindaddig, amíg Lloyd George és Balfour vannak kormányon, addig a palesztinai zsidó nemzeti otthon ügyét semmiféle veszély, vagy meglepetés nem érheti.

A második internacionálé kongresszusa Londonból jelentik: A második internacionálé június 17-re kongresszust hívott össze Londonba.

A nagysomkuti incidens

Letartóztatták a nemzeti párt küldöttségét

Az Uj Kelet tudósítójától

A belgrádi királyi esküvő következtében rövid szünetet tartanak a politikások. A miniszterek nagyrésze Belgrádban tartózkodik, akik itthon maradtak, tárcáik ügyeit intézik. A politikai klubokban napokon keresztül csak az amnesztiarandéltárról beszéltek, amelyről a „Lupta“ tudni véli, hogy csak a kormány kebelében lefolyt heves viták után jöhetett létre. A megjelent radelet a „mérsékelt nagylelkűek“ győzelmét jelenti.

Érdeklődés csak a pótválasztások iránt nyilvánult meg, amelyeket még nem mindennit fejeztek be. Így az utolsó napon a nagysomkuti választási incidens kelteit feltűnést.

A nagysomkuti pótválasztás alkalmával ugyanis komoly összeköltözés történt a nemzeti párt bizalmiférfiai és a hatósági közegek között.

A román nemzeti párt kolozsvári központi irodája a Nagysomkuton törtétekről a következőket közli:

Az erdélyi román nemzeti párt központi irodája közli, hogy a tegnapi nagysomkuti pótválasztást sajnálatos incidens zavarta meg.

Tegnap délelőtt ugyanis a választási helyiséget hét esendőr körülvette és a nemzeti párt bizalmiembereinek megtiltotta, hogy belépjenek a terembe. A nemzeti párt ottani tagozata erre rögtönzött ülésen kimondotta, hogy a párt híveinek megtiltják a szavazásban való részvételt.

A liberálisok, a helyzetet kihasználva, minden eszközt felhasználtak, hogy szavazatlótságot szerezzenek, ami sikerült is.

A nemzeti párt bizalmi emberei és az ott tartózkodó négy képviselő és két szenátor erre küldöttségileg tiltakoztak a járási főszolgabíróval a terror ellen. A küldöttséget azonban nagy meglepetés érte. A főszolgabíró rendelkezése letartóztatták őket. Beleu szilágysomlyói nemzetipárti képviselő, aki a választásra Nagysomkutra utazott, ma autóval Kolozsvárra érkezett, hogy jelentést tegyen a választás, illetve az incidens lefolyásáról.

Az eredményt még nem hirdették ki.

Érdeklődéssel várják az élesdi újabb pótválasztás eredményét is, amelyen Banescu egyetemi tanár, a kolozsvári liberális szervezet elnöke küzd Raducanu, a parasztpárt jelöltje ellen.

Három bérpalotát kínálnak ingyen. Érdekes esemény foglalkoztatja a boldog kassaiakat. Három hatalmas bérpalotát kínált fel ingyen egy kassai iparosmester a városnak, de akárci is megkaphatja, ha fizeti az adókat és a régi tulajdonosnak biztosítja a megélhetését. Ennek a szenzációs ajánlatnak azonban másik oldala is van. A derek háztulajdonos a városhoz intézett beadványában keserűséggel panaszkolja, hogy 30 évi munkával szerzett házai után több adót fizet, mint amennyi jövedelmet hoznak, azonkívül a javítási munkák is többszeres szokójába kerültek. Számszerűen igazolja, hogy a három ház tavalyi 6700 cseh korona jövedelme után 12948 szokol adót már kifizetett, de az ötezer koronán felüli hátralékot az adóhivatal még nem tudta pontosan megállapítani. Egy lakója például 16 korona házbért fizet, aki albólérből aztán 1200 koronát ksp havonként. Még érdekesebb az a panasz, hogy egy másik lakójának a házbért egy korona 90 fillérrel emelte fel a lakbérleti hivatal, amely szemledij fejében 110 koronát fizetett a háziga-dával, aki hat hónapig szaladgált a hivatalokban, amíg a bizottság kiszállását kijárta. Ezek után aligha akad Kassán ember, aki elfogadná az ingyen felkínált három bérpalotát.

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!

2 vagon olasz céna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák. Szállítunk legolcsóbb napi árban postai szétküldéssel.

Gutfried és Herskovits
Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

Szerda
Kibé
és
Haszná
A CF
dr. Hossz
Kolozsva
értekezlet
reste dr.
a követke
—
dijas v
nek ég
— Ne
vasutasok
értekezlet
tokba fo
magam ré
és szimpá
vasutasok
értekezlet
volna, el
tam volna
dijasok é
memorand
gatóságá
lás alá és
gedésre f
—
órak a
— Az
a nyári h
kat roggel
— H
Szamos
— Kér
fiktusról.
eltérés, a
oszlattuk.
megállapod
a Szamosv
telmében ö
pirítkez va
dett szószál
A szurdok
Szamosvölgy
mennyiség
podás a str
lépesség m
— V
litási biz
— Nem
gokra csak
szükség. M
de biztos l
békénívóhoz
ilyenféle
Kétségtelen
zottságnak
ténykedése
mondunk
dáción érde
kiadást az
tézni, term
gaskodva
jéhez — és igé
— M
használha
nyokkal?
— Ebben
kifogásolom
tétlenül ha
folyó vizsg
hogy milye
eddig vizsg
tom, hogy a
német mozd
nalon kitűnő
zetesen nem
met mozdony
karban tartó
páron, azon
részében has
— Hog
kocsi-ügye
— A k
nem hagyta
régiben kötő
egyezménye
ját és máris
MÁV.-val kö
ahonnan köt
A rövidesen
csónvagonok
felülvizsgált
szétoztani.
— Megha
Bukarestből
fircsou, az A
a kamara volt
halt.

Kibékült a CFR. és a Szamosvölgyi

Használhatók-e a német mozdonyok

Az Uj Kelet tudósítójától

A CFR. kolozsvári üzletvezetője, dr. Hosszu János, tegnap érkezett Kolozsvárra az üzletvezetők bukaresti értekezletéről. Munkatársunk felkereste dr. Hosszút, aki kérdéseinkre a következőképpen válaszolt:

— Hogyan intézték el a nyugdíjas vasutasok nyugdíjilletményeinek égető problémáját?

— Nem tárgyaltuk. A nyugdíjas vasutasok tudvalevően néhány hete értekezletet tartottak, amelyen pontokba foglalták kívánásaikat. A magam részéről élek érdeklődéssel és szimpátiával kísértem a nyugdíjas vasutasok jogos törekvéseit és ha értekezletünkön napirendre került volna, ebben az értelemben foglaltam volna állást mellette. A nyugdíjasok értekezletén megismerkedtem memorandum a bukaresti vezérigazgatóságnál a napokban kerül tárgyalás alá és előreláthatóan közmegelődésre fogják elintézni.

— Megváltoznak-e a hivatalos órák a nyári hónapokban?

— Az értekezlet elhatározta, hogy a nyári hónapokban a hivatalos órákat reggel 7-től déli 1-ig tartják.

— Hogy intézhető el a CFR. — Szamosvölgyi konfliktus?

— Kérem, ne beszéljünk konfliktusról. Ha volt is valami nézeteltérés, azt már végérvényesen elcsillagtuk. Ujabbán egy provizorikus megállapodás jött létre a CFR. és a Szamosvölgyi között, melynek értelmében öt díjtalanul kölcsönzik a pirítész való nyitott kocsit a mi fedett szállítás kocsijaink ellenében. A szurdoki sztrájkját szintén a Szamosvölgyi fogja megfelelő vagyonnyújtással ellátni. Ez a megállapodás a strezzai egyezmény életbepédésig marad érvényben.

— Visszaállítják a vasúti szállítási bizottságokat?

— Nem. Az említett bizottságokra csak kivételes időkben van szükség. Ma már azt hiszem lassú, de biztos lépésekkel közeledünk a békenívóhoz, amely eleve kizárja az ilyenféle bizottságok fentartását. Kétségtelen, hogy a szállítási bizottságnak volt néhány hasznos tényszerűsége is, azonban erről is lemondunk a régőhajtott konszolidáció érdekében. Eután a vagonkiadást az állomásokon fogjuk elintézni, természetesen szigorúan ragaszkodva a kérelmezők sorrendjéhez és igényjogosultságához.

— Mihez kezd az állam a használhatatlan német mozdonyokkal?

— Ebben a kérdésben a jelzőt kifogásolom, mert a mozdonyok feltétlenül használhatók és a most folyó vizsgálat után fog kitűnni, hogy milyen mértékben. Már az eddigi vizsgálat után megállapíthatom, hogy a hírlapok által elsratott német mozdonyok a legtöbb utvonalon kitűnően közlekednek. Természetesen nem használhatjuk a német mozdonyokat az elrongált, rossz karban tartott néhány erdélyi sín páron, azonban Erdély legnagyobb részében hasznát vehetjük.

— Hogy áll a MÁV. kölcsönkocsis-ügye?

— A kolozsvári üzletvezetőség nem hagyta kiaknázatlanul a nemrégiben kötött román-magyar vasúti egyezménynek egy igen fontos pontját és máris érintkezésbe léptünk a MÁV.-val kölcsönvagonok ügyében, ahonnan kötelező ígéretet kaptunk. A rövidesen megérkező magyar kölcsönvagonokat az egyes városok felülvizsgált igényei alapján fogjuk szétosztani.

— Meghalt Duiliu Zamfirescu. Bukarestből jelentik: Duiliu Zamfirescu, az Averescu-kormány alatt a kamara volt elnöke, tegnap meghalt.

Az amnesztia

Kiket bocsátanak szabadon az új rendelet szerint

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Pütkösd ünnepére megjelent végre a régénvárt amnesztia-rendelet, amely sokszáz ártatlanul szenvedő embernek adja vissza szabadságát. Kiszabadulnak börtöneikből a több mint egy éve tartó kommunista per vádlottai, kivéve a szenátusi bombamerénnyel közvetlenül gyanúsítottakat, kiszabadulnak az utlevél nélküli határátlépők, a sztrájkra biztatók és sok-sok más olyan bűnnel vádolt ember, akik leginkább önhibájukon kívül kerültek az igazságszolgáltatás kezére. Bukaresti jelentés szerint a kormány az amnesztia-rendeleten kívül nagyszámú kegyelmezési és büntetésleszállítási javaslatot fog terjeszteni az uralkodó elé, mihamlgy Belgrádból visszatér.

A Monitorul Oficial mai száma közli az új amnesztia-rendeletet, mely a következő négy szakaszból áll:

1. szakasz. A katonai büntető-törvénykönyv 53. szakaszának 2. pontjában körülírt állambiztonsága elleni büncselekmények közül, amelyeket jelen rendelet közzététele napjáig elkövettek, amnesztiaiban részesülnek a következők:

a) mindazok, akik sztrájkra izgatottak, vagy abban résztvettek, akár a munkakonfliktusokról szóló törvény alapján, akár a katonai büntető-törvénykönyv 53. szakaszának 2. pontja alapján, akár ugyanezen kódex 224-226 szakaszai alapján vonattak perbe, vagy elítéltek;

b) a kormányzás jelenlegi formája, az állami és társadalmi rend megdöntésére irányuló nyílt, vagy titkos propaganda, amelyet élőszóval, gyűléseken, sajtó útján, röpiratokban, manifesztumokkal, vagy más eszközökkel követtek el, kivéve azon esetet, amikor ezen iratokat az elítelt a kaszáryában terjesztette;

c) a béke idején a kémkedésről szóló törvény pontjaiba ütközött bűntettek, kivéve az ezen törvény 1. szakaszának a), b) és c) pontjaiban megjelölt minősített eseteket;

d) az 1921 április 1. után elkövetett cselekmények, amelyeket a

militarizált üzemek idején vagy alkalmával,

e) a katonai parancsnokságoknak 1921 április 1. utáni, az ostromállapotról szóló törvény alapján kiadott rendeletei ellen vétők és emiatt elítéltek;

f) az utlevélrendelet és a katonai hatóságoknak a határátlépést szabályozó rendelete ellen vétők és emiatt elítéltek, kivéve ha a büncselekményeket is elkövetett, ha csak ezeket a jelen rendelet szintjén nem részesítendő amnesztiaiban;

g) a büntető-törvénykönyv 170-179 szakaszaiban körülírt lázadás bűntette;

h) a választási és sajtódeliktumok.

2. szakasz. Ezen dekrétum rendelkezései kiterjesztettek azon a-g pontokban megjelölt cselekményekre, amelyeket a mai napig lettek elkövetve, de még fel nem fedezettek, vagy vizsgálat alatt állanak, vagy jelenleg bírói főtárgyalás tárgyát képezik, vagy ha a büntetés már kimondatott és végrehajtatott.

3. szakasz. Az amnesztia alól kivételnek az alábbi deliktumok:

a) felségárulás bűntette, az állam belső vagy külső biztonsága ellen elkövetett büncselekmények, kivéve azokat, amelyeket jelen dekrétum 1., szakasza felsorol;

b) katonai kémkedés;

c) a jelen dekrétum 1. szakaszában előírt büncselekmények, ha azokat aktív katonák, vagy ha — mint tartózkodók — a katonai szolgálat tartama alatt követte el, továbbá az in contumaciai akármilyen büntetés miatt elítéltek;

d) merényletek, manifesztumok nyomása és terjesztése, amelyekkel merényletekre izgatnak munició-raktárak, robbanóanyag-raktárak ellen.

4. szakasz. A büncselekmények következtében károsultaknak megmarad minden polgári uton érvényesíthető kártérítési joguk azokkal szemben, akik jelen dekrétum alapján amnesztiaiban részesednek.

A magyar választások mérlege

Az Uj Kelet tudósítójától

Budapest, június 6. Harmenchat kerülletben volt pótválasztás. Éjfélig huszonnégy kerülletben hirdették ki az eredményt, amely szerint 21 Bethlen-párti, két negyvennyolcas kiszagda és egy disszidens képviselőt választottak meg. A terror a pótválasztások alatt is éppoly működött, mint az általános választások idején, aminek eredménye természetesen a kormány megsemmisítő győzelme volt. A magyar választások mérlege e pillanatban a következőképpen áll:

A választások az egész országban végetértek. Az eredmény 31 kerülletben még nem ismeretes, mert 30 helyen a szavazatokat még nem számolták össze, egy választást pedig megsemmisítettek. Ezenkívül 41 kerülletben pótválasztás lesz. A jelenlegi helyzet az, hogy a kormánynak 129 mandátuma van 44 ellenzéki képviselővel szemben. Az ellenzék elkecsereget küzdelemre készül Bethlenék ellen az új parlamentben, amely június 16-án ül össze. Bethlen miniszterelnök azonban olyan programot fog majd kifejtetni, melynek liberális-musa és toleranciája alkalmas lesz az ellenzék lefegyverzésére.

Sok szó esik a kormányátalakításáról, különösen azzal kapcsolatban, hogy Hegyeshalmv, Bernolák és Tomcsányi

miniszternek kibuktak a választásokon és a Bethlen-párt körében is elvesztették népszerűségüket. Valószínűbb teszi a részleges kormányváltást az is, hogy Tomcsányin kívül a másik két miniszter nem is tartozik az egységes párthoz, hanem a kormányt támogató Ernst-Huszár-párt tagja. Illetékes forrásból a „Budapesti Hírlap” azonban arról értesül, hogy Bethlen e pillanatban nem gondol a kormányátalakítására. Ha a végleges választási eredmények nyilvánosságra kerülnek, csak akkor lehet majd beszélni arról, hogy a kabinet egyes tagjait kicserélik.

A budapesti választások eredményét csak pénteken hirdetik ki. Valószínűnek látszik, hogy a fővárosi képviselők legnagyobb része ellenzéki lesz.

Franciaellenes mozgalom Előzsiában

Kairo, június 5. (Rador.) Sairiában röviddel ezelőtt véres forrongás volt, amelyet a francia hatóságok vaskézrel vertek le. Emiatt a sziriai lakosság más uton igyekszik a franciáknak ártani. A franciaellenes propaganda eredménye, hogy a jaffai és haifai kikötőkben a kereskedők kimondták a francia áruk bojkottját. A franciaellenes propaganda áterjed Mezopotámiaira és Palesztinára is. A sziriai arab lapok szigorú cenzura mellett jelennek meg.

Évzáró vizsga a Tarbut Talmud Tórájában

Az Uj Kelet tudósítójától

A Tarbut Talmud Tórájában az elmúlt vasárnap tartották az évzáró vizsgát Glasner Móse nyugalmazott főrabbi, Glasner Akiba, az ortodox hitközség főrabijja, Grünfeld Mayer, Neumann Mór és a kuratórium néhány más tagja jelenlétében.

Az öt csoportba beosztott Tarbut-tanulók mindössze néhány hónapja tanulják itt rendszeresen a Bibliát, a magyarázókat, a Talmudot és a Talmud egyes kódexeit. Ez embernek bámulnia kell a gyermekek elmeheli fegyverzettségén. Akik annyi különböző tanítási anyagot szednek magukba, frissen és könnyen birköznak meg ezzel a tananyaggal is. Igaz, hogy e könnyebbség a tanítók szívós, déres munkáját és az ügyért való nemes odaadását dicséri.

Százhatvanan vettek részt a kurzusokon. Az első és harmadik csoportot Kepecs Bernát tanította Bibliára, Rasira, valami kevés Talmudra, amit — ez a szokásos talmudi diszciplínától eltér — könyvhiány miatt a tábláról tanított. Edelstein Juda a második és ötödik csoportot oktatta részben már héber nyelven. Bibliatanításának az az érdekes szabadsága volt, hogy a fiuk kedvük szerint fordíthattak: magyarra, németre, vagy jiddisre. Ez a csoport a biblia hangjegyeit is tanulta és már átértette a hangjegyek mondattani szerepét. A Sulchan Aruch liturgiai részéből már tiszta héber nyelven folyt az oktatás. A negyedik csoportot Chaim Gersén Fried oktatta.

Glasner Akiba főrabbi órákon át intézett kérdéseket a fiukhoz. A legtöbb kérdést héberül tette föl askennáz kiejtéssel, a fiuk helyesen és szefardul feleltek. Néhány a zsidó erkölcsre vonatkozó kérdésre a fiuk mindig a Biblia tartalmi részéhez kapcsolva feleltek. A főrabbit az eredmény nagyon kielégítette s ismételtén kijelentette, hogy az intézet már eddig is jól működik és a kezdet a jövőre nézve nagyon biztató. Az áldó imát és egyéb ritusbeli dolgokat a növendékek úgy tudták, annyi gyakorlattal mondották, mint bármelyik jesiváról kikerült felnőtt ifju. Különös megelégedést keltett a kuratórium kebelében a Talmud Tóra tanítványainak fegyvelme, a rend és tisztaság.

A jövő tanévben valószínűleg a Talmud Tóra tannyelve héber lesz. A fiuk ma már elég folyékonyan beszélnek a Talmud Tóra tananyagának eszmekörébe tartozó anyagot. Ha a szünidőt valamely nyelvgyakorlattal ki fogják használni, amint azt a tanárok tervezik, akkor a hébertanítás szándéka a legközelebbi tanévben ezekben a csoportokban meg fog valósulni.

— Politikai merénylet Berlin főpolgármestere ellen. Berlinből jelentik: Scheidemann képviselő, volt kancellár és jelenleg Berlin főpolgármestere ellen egy kirándulás alkalmával merényletet követtek el. Egy ismeretlen fiatal ember egy üvegből valami folyadékot loccsantott az arcára. Scheidemann előrántotta revolverét és két lövést tett a merénylőre, majd összeesett és negyedéráig eszméletlenül feküdt. Mire magához tért, a merénylő eltűnt. Még nem tudták megállapítani, mi volt a kábító folyadék, de annyi bizonyosnak látszik, hogy politikai merényletről van szó.

— Lenin — elmebeteg? Berlinből jelentik a Lux: A Radio értesülése szerint Lenin elmebeteg. Ennek a hírére Litvinov és Radek azonnal Moszkvába utaztak. Az „Universum” közli egy bukaresti diplomata nyilatkozatát, aki szerint Lenin betegsége nagy befolyással lesz Oroszország politikájára. Az államügyeket a népbiztosok egy bizottsága fogja intézni s valószínű, hogy a forradalmi szocialisták és a bolsevisták között megegyezés fog létrejönni.

Kupferstein M. uri szabótermében

elegáns öltönyök és felöltők készülnek jutángos áruk mellett. Francia divatlapok. Finom angol kelmék állandóan raktáron.

Cluj, Unió-utca 18. szám.

HIREK

— A sékelbiztos közlései. Felsőlitjuk mindazon elvtársakat, akik a saját körletükben a sékelakciót már lefolytatták, de a befolyt pénzekkel még nem számoltak el, hogy ezt a lehető legrövidebb időn belül megtegyék. Az utolsó elszámolási határidő az összes körletekre vonatkozóan június 25, amennyiben június elsejéig a központ rendelete értelmében a világ összes sékelpénzeinek Londonban kell lenniük.

— A fascisták megkegyelmezték Bolognának. Bolognából jelentik: Mussolini, a fascisták vezére parancsot adott ki a bolognai tüntetési akciót beszüntetésére s így a rend valószínűleg rövidesen helyre áll.

— Elcsapott szovjetelnök. Wladivostokból jelentik: A távol keleti tanácsköztársaság alkotmányozó gyűlése elcsapta és letartóztatta Merkulov elnököt.

— Botrányba fullt a ruszinszkói általános sztrájk. Ungvárról jelentik: A csehszlovákiai munkásság válságos helyzete, a kizsákmányoló politika egyre közelebb hozza a legszélsőségesebb polgári osztályokat, hogy a csatló területek autonómiáját kivívják. A számtalan sérelmen kívül a katasztrófális gazdasági viszonyok egy táborba kényszerítették a földmives pártokat, a kommunistákat, nemzeti szocialistákat, legionáriusokat és a szocialdemokratákat, akik megállapodtak abban, hogy június elsején általános sztrájkba lépnek. Az akciót a polgári pártok is szimpátiával fogadták. Az utolsó pillanatban azonban felbomlott az egységes front. A szocialdemokraták, akik bizalmatlanok a többségben lévő kommunistákkal szemben, a sztrájk előestéjén plakátok útján bejelentették, hogy nem vesznek részt a sztrájkban, mert a kommunistáknak rejtett céljaik vannak vele. A nemzeti szocialisták felbontották a megállapodást, mert akik azt aláírták, nem kaptak rá megbízást és mert a sztrájkot céltalannak tartják. Ugyanerre az álláspontra helyezkedtek a legionáriusok is. A magára maradt kommunista párt azonban mégis elrendelte a tüntető sztrájkot, de azt a csendőrszuronyok és gummibotos rendőrök letörték, a vezéreket pedig letartóztatták. A ruszinszkói általános sztrájk egyetlen eredménye az lett, hogy a kommunisták és a többi munkáspártok között teljes szakadás állott be.

— Elitstíték a milánói Diana színház merénylőit. Párisból jelentik: Milánóból érkezett hírek szerint a télen történt Diana-színház elleni merénylet ügyében kihirdették az ítéletet. A két főbűnöst életfogytiglani fegyházra ítélte a bíróság, a többi merénylők 11–13 évi börtönbüntetést kaptak.

— A vihar rombadöntött egy falut. Bukarestből jelentik: Carpineni községben óriási vihar dühöngött, amely a község majdnem valamennyi házát rombadöntötte és élőállatokban, természetben is hatalmas károkat okozott.

— Az Ifju Kelet legközelebbi száma nyomdatechnikai akadályok miatt megkéssve, június 10-én jelenik meg gazdag, változatos tartalommal.

Házasság. Ausch Izsó Cluj eljegyezte Ausch Ilonkát Kisberről április hóban. (Minden külön értesítés helyett.)

— Mandel Margit és Goldstein Dezső (Marosludas) f. hó 11-én délután 3 órakor tartják esküvőjüket Kolozsváron, Forduló-utca 5 szám alatt, melyre rokonokat és ismerőseiket ezúton hívják meg. (Minden külön értesítés helyett.)

— Kohn Sári Nagyváradon. Nagyváradú tudósítónk jelenti: Kohn Sári, a berlini cionista iroda titkárnője, vasárnap délelőtt a városnéző nagyteremben előadást tartott. Nagyvárad zsidó fiataljainak színe-java résztvett az előadáson. Kohn Sári pompás, meggyőző előadását percekig tapsolták. A kedves vendég tiszteletére a váradú zsidó fiatalok kirándulást rendeztek a télifürdőbe, ahol héber versek és dalok előadása mellett a késő esti órákig elszórakoztak.

Készülődés a belgrádi esküvőre

Diplomáciai eseményeket is várnak a jugoszláv fővárosban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Nemcsak a román és a jugoszláv, de egész Kelet-Európa közvéleménye érdeklődéssel tekint a belgrádi események elé. Diplomáciai körökben természetesen nem a királyi esküvő családi vonatkozásait, hanem nemzetközi jelentőségét méltatják. Biztosra veszik, hogy a két uralkodóház családi ünnepsége alkalmával nagyfontosságú diplomáciai események színhelye is lesz a jugoszláv főváros, amelybe nap-nap után érkeznek a külföldi vendégek.

A román királyi család utja

Bukarest, június 6. Tegnap este hétkor a királyi család kíséretével együtt Belgrádba utazott. Az utvonalon nagy közönség várta a felségeket és lelkes tüntetéssel adott kifejezést szerencsekívánatainak. A város fel van lobogozva. A királyi család ma reggel érkezett Turnseverinbe, ahol a Stefan cel Mare yachtra szállt és elindult Belgrád felé.

Veverka bukaresti csehszlovák követ ma Belgrádba utazott, hogy résztvegyen az ünnepségeken.

Orsova, jun. 6. A királyi különvonat tegnap este 9 kor ideérkezett. A hajórászállásnál megjelentek a polgári és katonai hatóságok az adakalehi törökök küldöttsége, a lugosi daloskör, a bánáti képviselők és szenátorok. A királyi yacht a lakosság lelkes manifesztációjára között indult el a kikötőből. A moldvai kikötő közelében a 2. számú szerb monitor egy francia, olasz és amerikai hajó kíséretében fogadta a királyi yachtot.

Kedden délelőtt 11 órakor a királyi yacht Dubravitzára érkezett, ahol a Drava és Vardar monitorok várták. A Duna mindkét partján felállított ütegek 21 ágyulövessel fogadták a királyi családot, amelyre hydroplánok virágot szórtak. A yacht a szerb flotta kíséretében tovább indult Belgrád felé.

A belgrádi vendégek

Belgrád, június 6. A Rador kiküldött tudósítója jelenti: Az esküvőre ma ideérkeztek: a yorki herceg, Alfonso spanyol infáns és Kyrá orosz nagyherceg. A yorki herceget Sándor király fogadta.

Pasic miniszterelnök betegsége miatt nem jelenhetik meg az esküvőn.

Athén, június 5. Tegnap este utaztak el Belgrádba Tóptokis és Baltazsis miniszterek, hogy Sándor király esküvőjén képviseljék és a görög kormány szerencsekívánatait fejezzék ki az ifju párnak.

Tóptokis és Baltazsis miniszterek ez alkalommal a görög-jugoszláv viszony kimélyítéséről is tanácskozni fognak a jugoszláv államférfikkal.

Váradon a Haggibborral

Gondoltam, két nap szünet és Kolozsváron folyton esik az eső, én pedig fádom ebben a sírós levégőjű nagy, szürke faluban: hát mért ne menjek én is? Egészen biztos, hogy a hegyeken túl napsugár van és én szeretem a napot. De azért a vonatban külön ültem a gyerekektől, szegények, annyi meg nem érdemelt balszerencse üldözte szereplésüket az egész szezonban és most a javaerők nélkül mennek, de dacosan, hogy egyetlen megmutakozással kiköszörüljék a sokszor esett csorbát. Jakobi Dudi, Nagyrománia sportját reprezentálja a belgrádi királyi esküvőünnepségeken, Pollák Dani beteg, Farkas Laci a hivatal nem engedi. Három derék jó játékos a régi gárdából. Három ifjúsági tartalék megy helyettük. És a kapuban szintén ifjúsági gyerek. De azért mennek csorbát kiköszörülni, megmérkőzni Erdély egyik legerősebb legénységével, a váradú Törekvással.

Hogy a laikus is megértse: a váradú válogatott épen egy héttel ezelőtt verte meg négy góllal semmi góllal szemben a kolozsvári válogatottat. Ilyen magasan áll a váradú labdarúgás a kolozsvári fölött. A váradú válogatottban nagyrészt a Törekvés emberei voltak. A gyerekek pedig kiállítottak a Kolozsvárt verő váradúakkal. Csonka csapattal, három tartalékkal, de így is. És csakis így. Mert meg kell mutatni. És így lehet a legjobban.

Bizony az első napon csúnyán ki-kaptak. A vonatból követlenül ki, az ösmeretlen, nekik szokatlan pályára, a pihent váradúakkal szemben. De azért nagyszerű volt és méltó a Haggibbor-gyerekekhez ez a vereség és így magában hordotta a másnapi mindent jövőtévő revansgyőzelem biztosítékát, mint a terhes felhő a ki nem robbant villámcsapást. A Haggibbor megtalálta saját magát, a régi lelkesedést és a célok tudását. Akkor, a vereség napján. A Rosenberg gyerek, akinek nyakában állandóan ott lóg aranylánc a cionista-jelvény és egy lépést se tenne nélküle, az első kapott gól után elkeseredetten kiált Reményire:

— Lelkiismeretlen csirkefogó!

Mert a szegény Reményi valamit elhibázott. Reményi hallgat, de féltő után az öltözékben visszafelcsel:

— Mért vagyok én lelkiismeretlen csirkefogó?

— Azért, mert aki zsidó színekben, zsidó együletben, zsidó dicsőségért küzd, annak vigyázni kell, — mondja Rosenberg.

— Hó, — mondom én — itt ugy látszik, én rám már semmi szükség. Ezek már jobban tudják, mint én.

Aztán történt még egy. A mérkőzés után a fiatal kapus keserves sirásra fakadt. A könnyek csak úgy ömlöttek szeméből és hangosan zokogott.

— Ne sirj, — ripakodtak rá az öregek. Ki fogjuk reparálni. De a kis kapus zokogása nagyon jól esett mind egyikeknek. Így kell az. Atézni a vereséget, ha vereség ért. Ilyen lélekkel aztán csak győzni lehet.

Másnap a Haggibbor revansot adott. És ugyanazt a csapatot, mely előző napon 4:1 arányban megverte, most erős, szívós küzdelemben 6 győzte le. A Haggibbor mint győztes került ki Erdély egyik legerősebb csapatával való küzdelemből.

— Furfangos betörők. Vasárnap éjjel ismeretlen tettesek betörték a kolozsvári Bernát-nyomdába, ahol felfeszítették a pászszekrényt. A betörőnek azonban gyenge volt a szerencséjük, mert csak 3000 lelt találtak a kasszában. A furfangos betörők, hogy a rendőrség gyanúját eltereljék magukról, ellopták a munkások előjegyzőkéit, mintha a nyomda alkalmazottai követelték volna el a betörést. A nyomozás azonban csakhamar kiderítette, hogy téves nyomra akarták vezetni a rendőrséget, amely már nyomában van az igaz tetteseknek.

— Két tolvaj meglopta a harmadikat. Néhány nappal ezelőtt a rendőrség négytagú betörőbandát tartóztattott le Bánffy-hunyadon. A fiatalok betörők a múlt évben többek között behatoltak Szabó Jenő üzletébe, ahonnan 40 ezer lei értékű divatcikkek kivül ezer darab egykoronás és egy arany láncot loptak el. A banda vezére, Alexa László, vallomásaiban azt mondta, hogy a pénzt a Hója-erdőben elrabolták tőle. Sternberg detektiv, aki a betörőket elfogta, két heti nyomozás után elfogta Filimon Miron és Groza Juon gyalui lakosokat, akik be is vallották, hogy ők vették el Alexától az ezüstpénzt, amelyet később továbbadtak. A két tolvaj már az ügyészségen van, az orgazdákat pedig előállítják a rendőrségen.

— Öngyilkos lett, mert a szülei kitagadták. Egyszerű ember mély tragédiája játszódott le pünkösdi első napján Kolozsváron. Vasárnap este öngyilkos lett a főtéri Central-Büffe egyik alkalmazottja, a 21 éves Kiss János. Felakasztotta magát a oseléd-szobában, mert nem bírta szívének

fájdalmát tovább elviselni. A tengerészmodra berendezett oselédháló mennyezetes ágyára kötötte fel magát és amikor kollégái észrevették, a teste kihűlt volt már. A helyszínrre kiszállott rendőrségnek és a tisztiorvosnak nem volt sok dolga. Az asztalon talált levélből megállapították, hogy Kiss János öngyilkos lett, az orvos pedig csodálkozással konstataulta, hogy a haitott arca nem torult el. A kötél hamar végzett vele. Kiss János érdekes levélben indokolta meg tettét. Eredeti helyesírással így szól a levél:

Esztet azért cselekedtem, mert száműzött voltam, kitagadtak a szülőim, bujdosóvá tettek s tovább nem bírtam szívemnek fájdalmát. Szakács Julisva temeg légy boldog, szívből kívánja a te hü kedvesed. Kis János

1922 IV. 4. öste

ez. Székelyudvarhely, Bugonfalva

A rendőri nyomozás most az irányban folyik, miért tagadták ki az érzékeny Kiss Jánost a szülei, mi lehetett az a nagy véték, amiért száműzött bujdosóvá, szállodai cipő-takarítóvá kellett lenni.

— Elloptak egy Rembrand-képet. Stuttgartból jelentik: A múlt éjjel a városi muzeumból ellopták Rembrandnak egy képét, amely Pál apostolt a fogságban ábrázolja. A kép értékét öt-millió márkára becsülik.

* Külföldről jött iparművészeti csoda ruhákat, kalapokat, menyasszonyi, estélyi és strandruhákat csodakivitelben rövid ideig árusít. Megtekinthető 2–6 ig P. Stefan cel Mare (Hunyadi-tér) 6 sz. I. em. 4.

Citrom

ládánként és vagontételekben
Kávé
Rio, Pernambuco, Sultiminas,
Santos, Salvador engrosban kapható
Frischman Vilmos-nál
Bak-telep, Fränkel közraktár Cluj,
(lakás: Sándor László-u. 21.)
Telefon 2-90.

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontszirt, mütü rágóát, szappant, kocsikecsőt, gépszirt, téglát stb.
Vesz: csontot, száraz és vizes hullást, nyers és olvasztott fagyut.

Wieni Irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szolnok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kőtegyanban felállított saját exposituraink útján **kötbér kikötése mellett 5-10-15 napi** határidőn belül Ó-és Uj-Romania bármely részébe vagy vissza farabára és vagonrakomány szállításokat vállalunk
Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiokok Wien I. Rotenturm Str. 12. Oradea-Mare Rimanióci-u. 12. Orsova Dunapart. 1276

Weisz és Molnár
női divatruház
ujból megnyit!

Keller,
Weisz és Molnár

cég alatt, Cal. Reg.
Ferdinand 6.szám
alatt, a volt helységeggel szemben.

1334

A
háts

Pá

ott kel

ternek.

mai

munka

galmas

utján

vid ot

egyeto

Tirol i

város e

a mege

a tudó

a tudó

Veler

ssék a

lékbl

tettek.

tettek,

épléti

talált

neum

ság go

kenyer

mányo

itt: C

Vesali

Galilei

vonult

világi

egyete

reesebb.

Már

nszy é

a végre

Luigi

irányít

latinsz

den eg

nepi f

edett a

Az

megérk

tomeine

keetek

Allano

hét, La

vákia n

még so

gátuss

mánia k

A buka

küldötte

római r

tert biz

egyetem

hanam

meg a

éreg At

Az

lovasm

a nyerg

a lovas

letében

volt Pá

is szől

ablakb

ságra v

vonultat

mulatni

a diákok

netben

a nagy

Di can

Risona

Az ü

one", a

mében

létében.

tógában,

aranyh

mellett

Luzaiti

A rektor

ület. U

tartanak

nevében

ben Ar

Amerika

szor, Fra

Csehorsz

ország

beszéltek

Ha ayo

entiosos

A páduai egyetem hátszázadik évfordulója

Ezta szines tudósítást Berger Zoltán, erdélyi származású zsidó orvosnövendék küldötte az Uj Keletnek.

Pádua, jun. 1. Bolognát 1222-ben ott kellett hagynia Guascono mes-ternek. A vallási küzdelmek hullámai fölesaptak a tudósok elvont munkahelyeire. A mester tehát nyugalmasabb helyet keresett, vándorútján eljutott Padova falai közé. Rövid ottléte után megalapította az egyetemet és nemsokára Velence és Tirol ifjai odasereglenek az arkádés város egyetembe. Tudósok jöttek és a meggyőződés erejével tabitottak; a tudomány kis fészkeből nemsokára a tudomány székhelye lett. Pádua Velence uralma alá került és a de-pszék a kisméretű tudományos hajlékból világhírű egyetemet fejlesztettek. A fogadó, ahol az első tanítottak, átváltozott komoly, magas építteté, amelyben nyugodt otthonra talált a tudomány. Az öreg Athe-neum Patavinum mindig a szabadság gondolatát őrizte és ma is feltá-keuyen vigyáz, hogy ezen a hagyományon csorba ne essen. A tudomány világhírű művelői tanítottak itt: Gabriele Faleppia, Andreas Vesalino, Giambatista, Morgagni, Galilei és a nemrégiben nyugalomba vonult nyolcvanasztendős Bassini, a világhírű sebész. Itália huszonegy egyeteme közül a páduai a legih-resebb.

Már hetekkel azelőtt készültek a negy évfordulóra. A rendezés körül a végrehajtó részt diákok vállalták Luigi Lucatello, a rektor magnificus irányítása mellett. Ő szövegze a latinszóvegű meghívókat a világ minden egyeteméhez, ő tervezte az ün-nepi felvonulást és instrukciókat adott a korszerű jelmezekre.

Az ünnepség első napján már megérkeztek a világ különböző egye-temeinek delegátusai. Legtöbben ér-kezték Angolországból és az Egyesült Államokból. Németország egyetemei hé, Lengyelország három, Csehszlo-vákiá négy, Kína, Japán, India és még sok más ország egy-egy dele-gátussal képviselték magukat. Roma-nia két delegátussal volt képviselve. A bukaresti egyetem Oritz Ramirót küldötte, a kormány Lehováryt, a római román meghatalmazott minisz-tert bizta meg képviselővel. A csiuji egyetem nem küldött delegátust, hanem szép latin válasszal köszönte meg a meghívást és üdvözölte az öreg Atheneumot.

Az ünnepségek megkezdése előtt lovasmenetbe járták be a várost, a nyergek a háttár, korszerű volt, a lovasok a XIII. század festői vise-letében voltak. Egész Velence odaát volt Páduában és a többi városokból is özönlöttek az emberek. A házak ablakából a hullámzó embersoka-ságra virágokat azórtak, zenekarok vonultak föl, az elasz nép muszikká, mulatni szerető kedve fölszikkázott, a diákok és diákleányok hosszú me-netben diákhimnusszal köszöntötték a negy évfordulót.

„Di canti di gioia di canti d'amore
Risona la vita mai spente nel cuore“

Az ünnepélyt a „Sala della Regi-one“, a világ egyik legnagyobb ter-mében nyitották meg a király jelen-létében. Az egyetemek küldöttei tógában, a deákok sapkáikban és aranyhímzésű kulörben. A király mellett jobbra Maffi bitoros, balra Luzatti szenátor pénzügyminiszter. A rektor latinul nyitja meg a disz-tilést. Utána a külföldi delegátusok tartanak rövid köszöntőbeszédet. India nevében Giatergi tanár, Anglia nevé-ben Archibald oxfordi professzor, Amerika nevében Mackenzie profes-szor, Franciaország részéről Richter, Csehország nevében Nemeo, Német-ország nevében Becker professzor beszéltek.

Most bemutatták a királynak az összes megjelent delegátusokat, akik-nek mindegyikéhez volt egy néhány barátságos szava az uralkodónak. Végül Luzatti hatalmas beszéde után a megnyitót befejezték. Padua piacán, terein, szobros parkjaiban mindenfelé emelvények, az emelvényeken szónokok, tanárok,

vagy tehetségesebb diákok, akik méltatják a nap jelentőségét, különösen pedig Pádua tudományos fontosságát, az emberi haladás szempontjából. Másnap az egyetem aulájában átvették a városok ajándékait. Dél-után a diátság Velencébe hajózott át, ahol a város fogadta őket uri ven-dégszeretettel.

Sztambuli arabeszk

— Az Uj Kelet Palesztinába küldött munkatársától —

Konstantinápoly, május 27.

... Azt hiszem, eltévedtem. Nem tudom, hányadik síkatoron megyek már át, lefelé, folyton lefelé — és még mindig nem értem le a tengerre. Ha gyorsan nem találok kijárót, nem bírok hazajutni, rámsötétedik és akkor kény-telen leszok Sztambulban tölteni az éj-szakát. Ha jól emlékszem, itt jöttem fel ezen a közön. Ez a köz volt az? Biztosan nem merek rá megesküdni. Már erősen esteledik... Csak a kutat találjam meg, amelyől az a fehérleplek asszony vizett merített... Onnantól őt lépés-nyire egy kis mecsét van, annak a mi-narettje valószínűleg ki lesz világítva... Az ördög vigye el ezeket a csukott házakat!... hallgataak, mint a halót-ak... Kapujuk két összeszorított fog-sok... hé! effendim, effendim!... megálljon!... már áthaladt... mész-szjő!... hova fordult be?... meg-ölnék ezek a zugok... legalább be-szélgetnének valahol!... rettenetes, hogy egyik élet el van takarva a má-sik elől... a manager azt mondta, hogy ha egy ilyen rácsos ablakon be-kopogtatok, lelének... már alig látok... bizony én meg is szüntetném az ilyen elvakultságokat... végre kezde-nek az egész világon kibombolozni és itt beszegeztek magukat lécekkel... tessék, most ennek a butaságnak kö-zönhetem, ha valami bajom lesz... emberek!... hé!... Kérem előjönni! az ilyen mindennapos dolgokban szük-sége van az egyik embernek a má-sikra...
Valami hang szólit bele az estébe:
— Allah hikber...
Fentről jött, csuszott srégen alá, egyszerre három lépcsőt emelkedtem:
— Allah hikber... — fogtam a hangot... valahol itt kell lenni a mecsetek.
— Allah hikber... Allah hikber... Allah hikber...
Fülembhez tettem a tenyerem:...
— Allah hikber: — A hang balról jön... itt fordulónak kell lenni... nicos... akkor feljebb... még két lépcső... itt van a kut...
— Allah hikber: — ezen a sar-kon kell betérni.
A műzimek mégis van valami haszna. Damiértspórol az öreg? A villany-körtéket a kerek erkélyen meggyujt-hatta volna... Mindegy, most így is megtalálom az utat... Ne térjek be hozzá egy imrá?... Késő van.
Megint lefelé... Egy-két három fényugár kuszik fel alulról a lábam-hoz... Összeállanak kérébe... Szalad a fehér meszelő a falakon... Szü-külünk... Uglátszik, valami alagutba futunk be... A hársorok keskeny-vágányra váltódnak... Szavak, mon-datok, beszédek... Piano, forte, for-tissime... zaj... lépés, kopo-gás, csoszogás... Konturok: Kerek, négyyszögű, trapéz, ovál... a fény-kéve széthull: a lámpák kis asztalo-kon, pultokon, kosarak mellett, embe-rek székeken, két hosszú sorban csupa árus... (már áthaladtam az alagut bejártán) mindenféle portéka felhal-mozva... Kinálat, kereslet, vétel... az árusok kikiáltják áruikat... egy fedett tömött folyosó az egész... rettentő vastag falak... bolthajlás... börtönablakok... sötétes, barna tónus... csak onnan messziről szűrődik feketeség, ott van az este, az ala-gut másik végén, meg innen a közép-ről látni még két oldalt csillagokat, itt a keresztfolyosók futnak erre meg arra... mennyi szines papír, lampion...
Micsoda különleges áruk... soha életbenem nem láttam ennyi füzert... hogy tudnám felsorolni, hiszen először bámulom őket össze... ni, rézkorongok... ezeken formálják a fezt... szita, szita... ettől van az a rengeteg tézsza a városban... de-mionok... itt is fonják... egy-két... öt... nyolc kosárfonóműhely egymás után... effendim! effendim, nem a Bójük Csardzsiban vagyok?... tudtam mindjárt, hogy ez a Nagy Ba-zár... megismertem abból, hogy az árusok egyhelyben ülnek kerek székei-ken, nem járkálnak, hanem csak úgy invitálják vásárlásra a járókelőket... mert ez, kérem, a bazárok jellegzet-sége, hogy az árusok ülnek két sor-ban és a közönség megy közöttük fel és alá... csak itt a végénél moz-golódna, kiszaladnak az utcára és csalják be az embert, aki másfelé akart menni...
A szászötvénthét kapu közül melyi-ken induljak ki?
— Effendim, av idiniz neredo dir küprü?
... Most gyorsan át a galatai hidon! Ha sietek, megelőrem a szálló-dárat, mielőtt bezárják.
Már harmadszor vagyok Sztambul-ban. Azt hiszem, az ilyen kora reggeli órákban lehet ezt a városrészt leg-jobbán megfigyelni... Még alig jár valaki az utcán... Tegnap délután, bizony, vagy tíz antantiszt utánam fordult, amikor jegyezgettem... Nem is csodálkozom... Konstantinápoly tele van kémekkel...
— Ich verthe, nicht, was fürchten die...! — mondotta nekem az este egy német, akivel a vacsoránál erről beszélgettem.
— Wie so kann man das nicht verstehen... — csodálkoztam és intettem, hogy hajoljon közelebb — Diese Stadt ist ja der gerads Weg —
— Ah!... für den Bolscheivismus, meinen Sie? — és elkezdett a német kedélyesen kacagni. — Das hat schon unser Rathenau in Genua erledigt...!
Erra gondolok most, amikor Sztam-bul főutóján a megszálló csapatok fel-írását látom... Elvégre csakugyan milyen szerepe lehet a Cerele des sousofficiersnek, például a kis rue Medszidien, az orosz-német egyezmény után...? Valóban, a nagy politikai elaborátumok láthatóan elközösége-sedtek.
— Semmi közünk a diplomáciához! — jelentik ki az angol hadihajók matrózai. — Azért járjunk mi reggeltől-estig feszesen, hogy Lloyd George-nak tekintélyt adjunk?... Szépen...?
És az élelmes görögök hihasználják a hangulatot:
Bar! Bar!
British mariners retreat
Walk in
and refreshes yourself
with fresh beer.
— Gyerünk a bárókba fiuk!
A managerem is furcsa dolgokat beszél.
— De rend az van... — kon-statáltam előtte a minap. — Arra ügyelnek.
Elkezdett keserűen nevetni.
— ... Nincs rend?... De hát a francia posztok mire ügyelnek Perában?
— Hogy legyen elég a kokott...
Ej... ugyan... és az an-golok a kikötőben?
— Hogy sok sör jöjjön...
— Ön maliciózus... Az olaszokat már nem is kérdezem.
— Azok még csak nem is ügyel-nek... Ők itt is olyan tétlenek, mint odahaza.
... Ez a Sztambul már tiszta török város... Nem hittem volna, hogy ennyi török könyvkereskedés van... Egy egész sor... Sajnos, nem tudom ol-vasni a címeiket... De a kötés és az illusztrációk határozottan modernek... Megjegyzem, hogy már maguk a török betűk is dekoratívsztikususan hatnak...
Ni, vicclap: „Cara Guenz“... Ugy-látszik, újra francia áramlat van: ren-geteg a francia szótár... Kiváncsi vagyok az írókra... végtelenül saj-nálom, hogy Mehmed Eminnel, a költő-vel nem tudtam találkozni... Csak nem? — török divatlap! „Indji“ — A gyöngy... Vajjon a török asszonyok is megcsalják a férjüket?... Külön-ben, igazán nem értem mire öltöz-ködnek...
A szocializmus mégis csak a legin-ternacionálisabb mozgalom a világon!... A ház fából van, az erkély fére van csapva... de azon a fekete táblán, keresztben, ha törökül és franciául is, csak ugyanaz a szöveg áll, mint egyebütt a föld kerekességén: „Parti socialiste des ouvriers. Siega centrale“...
... Milyen rettentő szomorúság!... Egy régi palota maradványai... Csu-pasz, kopár falak, itt futnak el a Sultan Ahmed- és az Aja Sofia-mecset előtt, egy sziklás dűlön, mecnak le egészen a tengerig, a palota alapzata még meg- van: pincék, vak, bolthajtásos üregek, az oszlopok levetették cementharis-nyáikat és most rücskös, vörösés lábait-akat kiáztatják a Márvány-tengerben, mert erőfelel már a Márvány-tenger van és itt a parton ezek a falak a Szeráj Burnuból rogytak le, az a legelső oszszári palota volt, mesé-lik, hogy titkos csatornák vezetnek aló-luk a vízbe, a szultánok abban hozat-tak fullasztó hullámokat foglyaikhoz, milyen szégyen a szultánokra; a palo-tájukból rohadt szutterének lettek, arab koldusok szál deszkákat raktak a fejük fölé tétőnek, itt laknak a kéregetők és a dervisek, kutyáikkal, macskáikkal és szamaraikkal, járok közöttük és nem hallok emberi hangot, mert úgy tessnek ők is, mint az állatok: vonitanak, ó, be borzasztó is lehet ugyanott lakni, ahol a patkányok, hogy bírják kil hogy nem örülnek meg, mint lehet az, hogy egy éjszaka nem locsantják ki agyvelejükét a köveken!
Jaj, milyen mélyen voltam!... A nyomorúságban és a szomorúságban... Ennyire csak egyszer szálltam még alá, akkor, amikor Gorkij bevitt engem az Éjjeli Menedékhelyre... A tenger titokzatosságát most nem éreztem... se a Szeráj Burnuból... Hanem, lám egy Wilde-mese jön fellüktetni a szí- vemben!
There is no mistary so great as misery...
Szép bánatos angol sor... És mi-lyen igaz!... Nincs titok olyan nagy a világon, mint a nyomorúság...
Nekem már nem kell az Aja Sofia, eltolom magamtól, mint méregpohara- kat, az obeliszkeket, a Jildiz-kioszkt sem akarom látni, mert az én sze-membe belekuporodtak a koldusok és most nem hagynak semmi káprázatosat észrevenni.
Ben Ami

Bar! Bar!
British mariners retreat
Walk in
and refreshes yourself
with fresh beer.

— Gyerünk a bárókba fiuk!
A managerem is furcsa dolgokat beszél.
— De rend az van... — kon-statáltam előtte a minap. — Arra ügyelnek.
Elkezdett keserűen nevetni.
— ... Nincs rend?... De hát a francia posztok mire ügyelnek Perában?
— Hogy legyen elég a kokott...
Ej... ugyan... és az an-golok a kikötőben?
— Hogy sok sör jöjjön...
— Ön maliciózus... Az olaszokat már nem is kérdezem.
— Azok még csak nem is ügyel-nek... Ők itt is olyan tétlenek, mint odahaza.
... Ez a Sztambul már tiszta török város... Nem hittem volna, hogy ennyi török könyvkereskedés van... Egy egész sor... Sajnos, nem tudom ol-vasni a címeiket... De a kötés és az illusztrációk határozottan modernek... Megjegyzem, hogy már maguk a török betűk is dekoratívsztikususan hatnak...
Ni, vicclap: „Cara Guenz“... Ugy-látszik, újra francia áramlat van: ren-geteg a francia szótár... Kiváncsi vagyok az írókra... végtelenül saj-nálom, hogy Mehmed Eminnel, a költő-vel nem tudtam találkozni... Csak nem? — török divatlap! „Indji“ — A gyöngy... Vajjon a török asszonyok is megcsalják a férjüket?... Külön-ben, igazán nem értem mire öltöz-ködnek...
A szocializmus mégis csak a legin-ternacionálisabb mozgalom a világon!... A ház fából van, az erkély fére van csapva... de azon a fekete táblán, keresztben, ha törökül és franciául is, csak ugyanaz a szöveg áll, mint egyebütt a föld kerekességén: „Parti socialiste des ouvriers. Siega centrale“...
... Milyen rettentő szomorúság!... Egy régi palota maradványai... Csu-pasz, kopár falak, itt futnak el a Sultan Ahmed- és az Aja Sofia-mecset előtt, egy sziklás dűlön, mecnak le egészen a tengerig, a palota alapzata még meg- van: pincék, vak, bolthajtásos üregek, az oszlopok levetették cementharis-nyáikat és most rücskös, vörösés lábait-akat kiáztatják a Márvány-tengerben, mert erőfelel már a Márvány-tenger van és itt a parton ezek a falak a Szeráj Burnuból rogytak le, az a legelső oszszári palota volt, mesé-lik, hogy titkos csatornák vezetnek aló-luk a vízbe, a szultánok abban hozat-tak fullasztó hullámokat foglyaikhoz, milyen szégyen a szultánokra; a palo-tájukból rohadt szutterének lettek, arab koldusok szál deszkákat raktak a fejük fölé tétőnek, itt laknak a kéregetők és a dervisek, kutyáikkal, macskáikkal és szamaraikkal, járok közöttük és nem hallok emberi hangot, mert úgy tessnek ők is, mint az állatok: vonitanak, ó, be borzasztó is lehet ugyanott lakni, ahol a patkányok, hogy bírják kil hogy nem örülnek meg, mint lehet az, hogy egy éjszaka nem locsantják ki agyvelejükét a köveken!
Jaj, milyen mélyen voltam!... A nyomorúságban és a szomorúságban... Ennyire csak egyszer szálltam még alá, akkor, amikor Gorkij bevitt engem az Éjjeli Menedékhelyre... A tenger titokzatosságát most nem éreztem... se a Szeráj Burnuból... Hanem, lám egy Wilde-mese jön fellüktetni a szí- vemben!
There is no mistary so great as misery...
Szép bánatos angol sor... És mi-lyen igaz!... Nincs titok olyan nagy a világon, mint a nyomorúság...
Nekem már nem kell az Aja Sofia, eltolom magamtól, mint méregpohara- kat, az obeliszkeket, a Jildiz-kioszkt sem akarom látni, mert az én sze-membe belekuporodtak a koldusok és most nem hagynak semmi káprázatosat észrevenni.
Ben Ami

Cukorka és esokoládé raktár
Lusztig és Nussbacher
Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállitunk póstán, utánvét mellett.

Ha gyorsan kiszolgált, jó tűzifát akar, forduljon a Frenkel-fatelephez (volt Janovitz és Tso) Strada Aprinjanovic (Gyufagyár-u.) 13. Telefon 2-90, 4-01, 2-99.

Itrom
Kávé
Vilmos-nál
Szatmár
Molnár

KÖZGAZDASÁG

Az új termést szabadon fogják értékesíteni

A kormány ez évben teljesíti a francia és svájci szerződést

— Az Uj Kelet bukaresti munkatársától —

Az idei gabonatermés kivitele és a gabonakereskedelem szabályozása körül tárgyalások folynak, amelyeknek folyamán súlyosabb nézeteltérések merültek fel a kormány közeleiben. Abban ugyan mindenki megegyezett, hogy a gabonakereskedelem szabályozását új alapokra kell terelni, nehogy megismétlődjék a múlt évi eset, amikor kielégítő termés ellenére is nehézségekkel járt a belföldi szükséglet fedezése, mert a hiányos intézkedések következtében sokkal több gabona került ki az országból, mint amennyit szabad lett volna kivinni. A tavalyi helyzet annál súlyosabb volt, mert dacára a fokozott kivitelnek, Románia nem tudott eleget tenni a Franciaországgal és Svájcjal szemben vállalt gabonaszállítási szerződéseinek.

A kormány az idei termés kereskedelmének szabályozásánál el akarja kerülni a zavarokat, mert minden kilátása megvan arra, hogy az idei termést sokkal jobban lehet értékesíteni, mint az elmúlt évet. A világgiazi árak erősen emelkedtek, emellett remélik, hogy a román gabona az új és változott viszonyok közeleiben hamarosan piacra talál Oroszországban is. Erre ugyan előkészületek nem történtek román részről, de az oroszországi segélyakció vezetősége már most berendezkedik arra, hogy Romániában gabonát vásároljon és azt saját hajóján szállítsa Oroszországba.

Ugyancsak fokozottabb kivitelre van kilátás Csehszlovákia felé is. A közvetlen teherátvitel, amely minden átrakodást és üres vagonoknak Romániába való küldését szükségtelenné teszi, az erdélyi gabonatermelő vidékek előtt nyitotta meg az utat, a regát gabonáját pedig a galaci és brailai kikötőkben felállított csehszlovák gabonarakarok és szabad kikötőn keresztül a dunai uton fogják Csehszlovákiába szállítani.

Románia különös gondot szándékozik fordítani arra is, hogy a gabonamennyiséget, amellyel a két esztendővel ezelőtt Franciaországban és Svájcban felvett kölcsönöket le kell törlesztenie, az idén feltétlenül le kell szállítsa, máskülönben mindkét országgal szemben fennálló adósságát készpénzben kell lefizetnie. Az árban való törlesztés határideje, amelyet a két ország, mint ismeretes, ismételtén meghosszabbított, lejárt.

Epen ezért a pénzügyminiszter nem ellenezte a tervet, amely a gabonakereskedelmet szigorú korlátok közé akarja szorítani, hogy a magánosok és a gabonakereskedők kezéről elvonja a gabonát és a felesleg legnagyobb részét az államnak a rendelkezésére tartsa és így a felesleget Franciaországba és Svájcba szállítsák. A kereskedelemügyi miniszter azonban természetesen szigorúan ragaszkodott a gabona forgalombahozatalánál a szabad kereskedelem elvéhez és attól semmi szín alatt sem akar eltérni.

A miniszterelnök visszaérkezése utáni napon megtartott minisztertanács programjában már szerepelt a gabonaforgalom rendezésének kérdése, de mert sokkal sürgetőbb kérdések kerültek szőnyegre, ebben az ügyben csak magánjellegű beszélgetések folytak az egyes szakminiszterek között. Ezeknek is megvolt azonban az az eredményük, hogy teljes megegyezés jött létre a kormány tagjai között, hogy a gabonaforgalmat a belföldön semmiféle korlátozásnak nem vetik alá. Epen így teljes szabadságot biztosítanak a kivitelnek is, mindössze arra fognak ügyelni,

hogy olyan országokba szállítsanak gabonát, amelyek valutája révén a lei árfolyamemelkedésére lehet számítani. Még az eddig érvényes permiszrendszerrel is eltekintenek, semmiféle engedélyhez nem kötik a gabona kivitelét és az illetékeket is csökkenteni fogják és csak akkor fog kelleni lefizetni, amikor a gabona az országot elhagyja.

Ilyen módon nemcsak a gabonakereskedelemnek, hanem a kivitelnek is sokkal nagyobb szabadságot biztosítanak, mint az előző évek bármelyikében. Ez a tervzet, amelyet Sasu kereskedelemügyi miniszter és Vintila Bratianu pénzügyminiszter dolgoztak ki, nem sokára a legfelsőbb gazdasági tanács elé kerül, amely azt tárgyalás alá veszi s azt minden szükséges adattal kiegészítve a legközelebbi minisztertanács elé terjeszti.

Belföld

(x) Még nem rendezték a bonok ügyét. A „Viitorul“ megcáfolja azt a hírt, mintha a pénzügyminiszter tárgyalásai Párisban már befejeződtek volna. Nem igaz, hogy a kínostári bonok rendezése már megtörtént, ezzel szemben Párisból azt jelentik, hogy a tárgyalások kedvezően haladnak. A bonrendezés ügyében Vintila Bratianu pénzügyminiszter jelenleg Londonban tárgyal és minden valószínűség szerint még e hét végén megszerzi a szükséges kölcsönt, amelyet angol és francia pénzesportok közösen fognak megadni.

(x) Havannát árul az RMS. Bukaresti jelentés szerint az RMS a jövő hét folyamán nagybemennyiségű havanna szivart bocsát áruba. A szivarok darabja 35 leitől 150 leig.

Ujabb német lovak Galacban. Galaci távirat szerint oda a napokban újabb német lószállítmány érkezett a román kormány címére a hadikárpótlás fejében. A lovakat a dunai viziumon hozták.

(x) A romániai gabonaszindikátusok kongresszusa. Julius 11-én és 12-én tartják Románia gabonaszindikátusai országos kongresszusukat Bukarestben. A kongresszus az erdélyi és bánáti gabonaszindikátusok vezetői is résztvesznek. Pünkösöd hétfőjén Erdély és Bánát gabonaszindikátusainak megbízottai a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara üléstermében népes értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy résztvesznek a bukaresti országos kongresszuson és az egységes állásfoglalás módzatainak megbeszélése végett július 10-én Bukarestben előértekezletet tartanak, amelynek tárgysorozata a következő:

1. A szindikátusok központi tömörülésének kérdése. 2. Határozathozatal az erdélyi és bánáti központi gabonaszindikátus megalakítására, a központi irodák székhelyének megállapítására és a vezetőség megválasztására vonatkozólag. 3. Az új termésrendeletről vonatkozó kívánások megállapítása, amelyet memorandum alakjában a kormányhoz

UJ! UJ!
világvárosi módra berendezett
ékszerüzlet!!!
a volt Dobó-féle ékszerhelyiségben (Cluj, Főter 15. sz.)
H. S. Braunfeld
a Fenyő és Braunfeld
cég volt baltája
Modern újonságok
és nagy választék a legkényesebb
izlésnek megfelelő
ékszer, óra és diszmu-
árúkból
Szolid árak! Int. telefon 6—43.

terjesztenek. 4. A regáli szindikátusokkal való együttműködés kérdése. 5. A négy erdélyi és bánáti gabonaszindikátus részesedési arányának megállapítása az esetleges kontingentálási rendszer esetén.

Az országos kongresszus tárgysorozatán szereplő érdekes és fontos pontok közül kiemeljük a kongresszus egységes állásfoglalását a teljes szabadkereskedelem visszaállítására mellett. A kongresszus élesen tiltakozni fog a multon oklva az ellen, hogy a kormány a gabonaeportot az idén a szerencsétlen emlékü Szindexnek, vagy egyéb monopolisztikus magántársaság kezére juttassa. Az erdélyiek delegációját dr. Otton Hadrián elnök vezeti.

Külföld

(x) Anglia szénexportja. Londonból jelentik: A kereskedelemügyi hivatal jelentése szerint az 1922 év első négy hónapjában Anglia 32 millió tonna szenet exportált. A szén értéke másfélmillió font sterling. Az angol szenet főleg Németországba szállították. Az utolsó héten egyedül Newcastleben egymillió tonna szenet rendeltek.

(x) Petróleum-liga alakul Olaszországban. Nemrégén adtuk hírül, hogy az olasz kormány gazdaságügyi kiküldöttai Genuában megegyeztek a lengyel és román kiküldöttekkel a petróleumtermés értékesítése tárgyában. Eszerint egy a lengyel, mint a román petróleumot Triesztbe gyűjtik össze, ott finomítják és onnan szállítják Közép- és Nyugateurópába. Rómából most azt jelentik, hogy nagy olasz pénzesportok petróleumligát létesítenek, amely nemcsak a lengyel és román, de a mexikói, venezuelai és a kaukázusi petróleum cégeket is érdekkörébe kívánja bevonni.

Mélyen elszomorodva jelentjük, hogy a drága jó férj, önfeláldozó apa és nagyapa

Márton Simon

életének 79-ik, boldog házasságának 39-ik évében, f. é. június hó 2-án reggel csendesen elhunyt.

Folyó hó 4-én délután 1 órakor fogjuk az iliai (marosilyei) izr. temetőben örök pihenőre helyezni.

Lapusnik (Lapusnyak) 1922. évi június hó 2-án.

Özv. Márton Simonné sz. Kafka Rózália neje

Mittelmann Mórné sz. Márton Heléna, dr. Márton Adolf gyermekei, Mittelmann Mór, dr. Ladányi Hedda, Löbl Dóra veje és menyeyei, Mittelmann Margit, Márton János, Márton Anna unokái.

Feuerstein I.
textil, kötött és rövidáruház
Cluj, Str. Reg. Maria 12.

Zsidó tanítók figyelmébe!

Megérkeztek és kaphatók a következő héber tan és szépirodalmi könyvek a zsidó ifjuság részére:

L 34.—	הלשון: נאדראן
35.—	שפת עמו: ראטה
30.—	שיחות טבעיות: קרינסקי
24.—	פרוודור: נאדראן
30.—	שיחון: ווינשטיין
40.—	ניאוגרפיה של ארץ ישראל
60.—	מלון של כים: גרוובסקי
12.—	ספורי מעשיות: גרים
650.—	מאורות הקראים:
8.—	שתי אנדות עם
6.—	מילקוטי
10.—	מבחר שירי עמו
8.—	מפרי של ארץ ישראל

Viszonteladónak megfelelő árkedvezmény. Megrendelhető a

„Safruth“

zsidó könyv- és papirkereskedésben, Cluj, Wesselényi M. és Szép-u. sarok.

Dick Jakab és Fia

céghez

Cseh-, Német-,
Angol- és
Lengyelországból

4 vagon

kézműáru érkezett,
melyet a mai
naptól verseny-
kivüli engross
árjegyzék szerint
ajánlunk

	Métere
30.000 m. függönyre való vászon 80 cm. széles	13— lei
20.000 m. I. molino 80 cm. széles	24— „
23.000 m. I. francia molino 80 cm. széles	25— „
30.000 m. színes kreton ud-ia, színes angol ingzefir	19— „
22.000 m. sima és divatos színekben	25— „
25.000 m. dírnálí voile	25— „
40.000 m. nyári zeug 130 cm. széles	52— „
15.000 m. nyári zeug simpla	32— „
10.000 m. grenadin 130 cm. széles minden színben	65— „
50.000 m. stikkelt és petyes svájci batiszt	45:50 „
12.000 m. wassertuch 3/8 széles	28:50 „
15.000 m. rumburgi vászon 3/8 széles	27:50 „
40.000 drb. reclam fejkendő	10— lei
30.000 drb. zsebkendő	4— „
30.000 drb. Stikkelt se lyemszélú „Ternó“ kendő	27:50 „
50.000 drb. munkás zsebkendő	4— „

Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöltetnek

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: Hamlet. (Rendes helyárral. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Bérlet 156. sz. D.)

Csütörtök: Mignon. (B. Sándor Erzsik kamaranékesnő negyedik fellépése. Mérsékelt emelt helyárral. Opera-bérlet 25. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: Osztrigás Mici. (Vigjáték-repriz. Új szereposztással és új betanulással. Rendes helyárral. Napi bérlet 157. sz. A.)

Szombat: Bohémélet. (B. Sándor Erzsik kamaranékesnő búcsúfellépése. Mérsékelt emelt helyárral. Opera-bérlet 26. sz. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Vasárnap d. u.: Kék mazur. (Operett-újdoncság 14. adás. Olcsó helyárral.)

Vasárnap este: Szerlem vására. (Rendes helyárral. Bérletszűnet.)

Hétfő: Osztrigás Mici. (Rendes helyárral. Napi bérlet 158. szám. B.)

műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztárában.

Sándor Erzsik. Negyedik fellépése lesz csütörtökön este Sándor Erzsiknek, akit minden vendégjátéka alkalmával entuziaszmusmal ünnepel úgy a magyar, mint a román közönség elítje. A Mignon címszerepét fogja negyedik fellépéseként énekelni a tüneményes hangú énekesnő s új lesz Philine szerepében Kolbay Ildikó, Lothario szerepében pedig Sugár Frigyes. Szombaton este a Bohémélet Mimi-jét fogja énekelni Sándor Erzsik.

Hamlet. Shakespeare estje lesz szerdán a színháznak. A brit szellemi örökség legtekélyesebb alkotását, a Hamletet fogják gondos betanulás után előadni. A főszerepeket Janovics Jenő, Poór Lili, Szentgyörgyi István, Luczkó Aranka, Táray Ferenc, Lengyel, Vilmos, Forgács Sándor, Szakács Andor, Nagy Gyula, Leóvey fogják játszani. A Hamlet előadását rendes helyárral s rendes napi bérletben fogják megtartani.

Osztrigás Mici. Körülbelül tíz éve nem szerepelt színházunk műsorán a legkelésőbb s legkacagtatóbb francia bohózat, az Osztrigás Mici. Pénteken teljesen új betanulással, a címszerepben Poór Lilivel fogják előadni a nagyszerű francia darabot.

Kék mazur — délután. Vasárnap délután olcsó helyárral fogják előadni Lehár óriási sikert aratott új operettjét, a Kék mazur-t. A női főszerepet ezen a délutáni előadáson is Kolbay Ildikó fogja játszani.

MOZGÓK MŰSORA:

Uránia mozgóban: Szerda, csütörtök. Nordisk-gyárak Sláger, bűn és bűnböjtés Rogénys dráma, főszerepben: Mady Christians, a Nordisk-filmek kedvelt új sztárja. Pénteken a Halál ura. Egy orvos regénye. Szombat, vasárnap Az élet hajótöröttjei, egy szédülés története.

Pályázati hirdetés.

A nagyváradai Izraelita Szentegylet körházában megüresedett orvososi állásra ezenel pályázatot hirdetünk. Az állás javadalmazása havi 1000 lei és teljes ellátás.

Pályázatok legkésőbb június hó 15-ig nyújtandók be a kórház igazgatóságához. Oradea-Mare, 1922. május hó 28. Igazgatóság.

Értesítés!

Értesítjük t. vevőinket, hogy központi irodánkat és raktárainkat Calea Regele Ferdinand (Ferenc József-ut) 70. alól végleges helyiségünkbe Strada Londra (Hosszú-u.) 21. szám alá helyeztük át.

„RÓZSA” nagydrogéria és vegyészeti gyár Rt. Telefon 10—30.

Nagyváradon a központban levő jömenetelű üzletemhez 300 000 lei tőkével társat keresek

Ajánlatokat „Komoly reflektáns” jelgén továbbít a nagyváradai fiókiadó, Deák Ferenc-utca 9. 3942-1

A „Dacia Romania”

általános biztosító társaság, Bucurest, az ország legrégebb, legnagyobb és minden ágazatot művelő biztosító intézete, Erdély minden nevezetesebb városában és járási székhelyen a legkedvezőbb feltételek, esetleg fix fizetés mellett képviseleteket szándékozik felállítani, valamint fixum, jutalék, javadalmazással üzletszerzőket is alkalmaz. — Reflektánsok forduljanak levélben vagy személyesen a társaság Cluj (Calea Victoriei No 27. volt Kossuth-u.) központi irodájához, hol bővebb felvilágosítást nyerhetnek. 3941

Telefon 3—94.

Kiválóan ízletes, orvosilag is ajánlott dupla malátás

Glória-tápsör

„Mendel” tordai sörgyár különlegessége, közönség legkedveltebb itala, ugy-szintén a közkedveit tordai

Korona-sör

is mindenütt kapható. oo

Mendel Sörgyár, Turda-Cluj, Calea Dorobantilor (Honvéd-u.) 11. sz.

PROGRESS

Rövidáru nagykereskedés

Oradea-Mare Nagypiac 5. Telefon 455.

Kereskedők legolcsóbb bevásárlási forrása

GRÜN WALD-ÜVEGCSISZOLDA

ÉS TÜKÖRÁRUGYAR

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT

ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16

Tükörüveg megérkezett!

Ujrafoncsorozás I I I I

Finntükörök raktára I I I

Tükörök és butorüvegek minden

méret és modell szerint készülnek

Telefon 5—88.

Telefon 5—88.

Kereskedők figyelmébe!

Előnyösen vásárolhat gyapju és mosó delain, himzett és cachmir fejkendőket, valamint Raschi vállkendőt, női szöveteket, Grohmann fejtőt és szövőfonalat.

Judovits Lázár

kendő, szövet, szövőfonal engros üzletében CLUJ, Szép-utca 2. szám.

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szijgyártó Cluj, Calea Regele Ferdinand 77. Kereskedőknek árkedvezmény!

Utazó bőrönd és táska

legjobb minőségben kapható Farmati bőröndösnél Cluj, Str. Memorandului (Unitó-u.) 16.

Ha szép és elegáns ruhát akar, látogassa meg

Herkovits Jenő

férfi szabó st. Baba Novac (Bethlen-u.) 10., ahol bel- és külföldi szövetek állandóan raktáron vannak. 000 Pontos kiszolgálás. 1337 Szolid és olcsó árak!

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindenemű tűmár-hulladékokat legmagasabb napi árrban vásárol

Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

Valódi nürnbergi ecsetek

Korong- Mintázó- Marok- Lakkozó- Mázoló-

Rados & Co.

festéknagykereskedés, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 21. Telefon 692.

Értesítés!

A téli hónapokra készített „HERCULES”-sör elfogyván, most ismét a nyári hónapokra a kítőnő minőségben gyártott, közkedveitőségnek örvendő, hires barna

„A P Á T”-sör különlegességet

(A la München) hoztuk forgalomba. Felhívjuk a sörivő közönség figyelmét ezen elismert, kiváló sörgyártmányunkra, valamint az országiszerte előnyösen ismert világos

Monostori-sörre

is, melyek minden e szakmába vágó üzletben kaphatók

CZELL SÖRGYÁR

CLUJ (Kolozsvár), Monostor

WOHANKA

Wilhelm Kuhler, Remscheid, egyedárusítása. Körfitrészlapok minden méretben eredeti gyári áron. 00000000

WOHANKA

és Társa Utóda Rt. Bizományi raktára Nagyvárad, Nagypiac 14.

Üzemképes szeszfinomító

alig használt, vörös rézből, 100 liter órai finomítási teljesítő képességgel, nagyobb való kicseielés miatt eladó. Üzemben megtekinthető és értekezni lehet Adolf Jónás szeszgyárában Alba-Julia 3945-1

Hitter és Breuer

szesz, bor, sör és pálinka nagykereskedők

Oradea-Mare—Nagyvárad Gilányi-u. 8. sz.

Saját földünkben termelt gyümölcs-pálinkák és borpárlat 1351

Szállítunk előnyös napi áron ab raktárunk:

Reichhold, Flügger és Böcking-féle Kocslakkok Zománcok Padlólakkok Butorlakkok

Beck, Koller & Co.-féle Korongecsetek Patronáló ecsetek Paraszteszelők Lakkecsetek Mázoló ecsetek, stb.

Schmincke & Co., Düsseldorf-féle Művészolajfestékek Aquarellfestékek Pastellfestékek Festőszerek, kellekek

Eredeti német gyártmányu Falzöldék Ultramarin Ia Földfestékek Vegyi és lakkfestékek Anilinek (Meister, Lucius & Brüning) Bessemer hidfesték Carbofineum

Segesvári és Társai

festéknagykereskedés Cluj—Kolozsvár

SPORT

Pünkösdi eredmények

Az Uj Kelet munkatársától

A pünkösdi ünnepek alatt hatalmas programot bonyolítottak le Románia sportegyesületei. Az elért teljesítmények úgy a futballban, mint az atlétikában általában kielégítőek, egyedül az aradi incidens volt zavaró és bántó eseménye a pünkösdi ünnepek sportjának.

Kolozsvárt a bajnokság zárómérkőzéseit játszották le a csapatok. A marosvásárhelyi MTK 4:2 (2:0) arányban legyőzte az Universitáteat és ezzel véglegesen biztosította magának a kolozsvári kerület bajnokságát. Mindkét csapatban több tartalék szerepelt, ami meglátszott a játék során. Grónai és Zongor lötték a féldíj góljait. Az eredmény eléréséhez hozzájárult a bizonytalanul védő Szilágyi kapus is. A második féldíj 6 perőig Aczél és Bucur gójaival az egyetemi csapat kiegyenlített, sőt a mérkőzés sorsát is a kezében tartotta, a 16. percben azonban az Universitátea egyes játékosainak könnyelműsködése folytán Csatt, majd Szabó góljai biztosították az MTK győzelmét. A mérkőzést Czinezar Imre (Haggibbor) szöv. bíró vezette.

A másodosztályu bajnokságban a KKASE 10:0 (6:0) arányú győzelmet aratott az Aesculap felett. Kaucsár 5, Kiss Antl és Kronstädter 2-2 gólt rugtak, egyet pedig öngól eredményezett. Bíró: Winkle István (KAC).

Az Unio 2:0 (2:0) eredménnyel biztosan verte az öt tartalékkal szereplő KMTE csapatát. Ambrus és Vágó voltak a góllövők. Durva játék. Bíró: Vatiánu Sabin (Universitátea).

Nagyváradon a Haggibbor — Jakobit és Pollákot nélkülöző csapata — 4:0 (1:0) arányú vereséget szenvedett a Törekvéstől. A tartalékolts halsor nem tudta eléggé támogatni a csatárokat, Lazarovits és Wesel jó játéka pedig nem volt elegendő a gólok elhárítására. Az első gólt a 40. percben Székely rugta, ő szerezte meg a másodikat is a második half-time 2. percében. Grünbaum a 10. percben háromra szaporítja a gólok számát. Heves támadás közben Bornstein lövi a Haggibbor egyetlen gólját, amelyre Székely a 40. percben a negyedikkel felel. A fair mérkőzést Schmidt Béla bíró a közönség zavaró közbeavatásainak hatása alatt pártatlanul ugyan, de tévedésekkel tarkítva vezette. — Hétfőn revánsmérkőzést játszottak a csapatok. Eredetileg az Egyetértés kellett volna a Haggibbor ellenfele legyen, azonban vasárnap nem játszott a Makkabeával és miután kötelességének nem tett eleget, a Haggibbor nem állott ki a pihenő csapattal szemben. A revánsmérkőzés hatalmas tempóban indult meg, a Haggibbor frissen, elevenen mozogott. Eldöntetlen féldíj után a 20. percben Nyul beadását Reményi Bornsteinhoz továbbítja, aki védhetetlen gólt lő. A 33. percben Székely Törekvés-hátvéd boksrándulása miatt kiáll, majd visszafér, de néhány pernyi játék után újlag elhagyja a pályát. A Haggibborban Nyul, Rosenberg és Bornstein a csatársorban, Weisz a fedezet-sorban és Rosenfeld kapus voltak jók. Schmidt Béla bíráskodása ezúttal kielégítette az igényeket. A gólig a mérkőzés fair volt, ettől kezdve a Törekvés minden eszközt felhasználta a kiegyenlítésre. A minden áron való győzni akarás hevében egyik Törekvés-játékos annyira megfedkezett magáról, hogy szándékosan balerugott az egyik határbíróba, mert a Haggibbornak ítélte meg a határbedobás jogát. A kínos jelenet általános megbotránkozást keltett a közönség körében.

Pünkösdi hétfőjén sovány program került lebonyolításra Kolozsvárt. A Victoria és a KMTE kombinált csapatainak nívótlan játékát Gerő Károly

(KKASE) vezette. Ezen a mérkőzésen nem esett gól. A Victoria oldboy 3:0 (3:0) arányban biztosan nyerte a hordó sört a KKASE öreg legényeivel szemben. Grimm Kálmán bíráskodott. Szamosújvárt az ujonnan alakult munkáscsapat első bemutató mérkőzését tartotta a dési testvércsapattal, amelyet 6:0 (3:0) arányban győzött le. A gólokat Arnold (3), Koller (2) és Danduc lötték. Bíró: Huza (Victoria). Pünkösdi hétfőjén a Sparta 2:1 (1:0) arányú győzelmet aratott a kolozsvári Academia Comercialia csapata felett. A Sparta góljait Batrin és Fejér lötték. A kolozsvári csapat Stoica révén jutott góllhoz. A szép mérkőzést Koncz Rudolf vezette.

Tordán a KAC II. csapata 4:1 (3:1) arányban verte a Törekvést. A vezető gólt a tordaiak érték el Paul révén, a KAC góljait Schwartz (2), Csikai és Vince rugták. Bíró: Haas Erich.

Nagyenyeden a közönség hatalmas érdeklődése mellett avatták fel az NTK új sporttelepét. A pályavárató mérkőzése a nagyenyedi csapaf a KKASE második legújszerűségét hívta meg. A vezető gólt a kolozsváriak érték el Büdi révén, majd a 30 ik percben Limbock kiegyenlített. A mérkőzést Adorján Ödön, a kolozsvári BT titkára és az NTK egyik megalapítója vezette.

Marosvásárhelyt a KAC bajnoki mérkőzését játszotta le az MCFR csapattal és 3:1 (1:0) arányban győzött. A rossz talaj nagyban befolyásolta a játékot. A vezető gólt a 28-ik percben dr. Násza rugta, a vasutas csapat a második féldíjban Molnár III. révén egyenlített, majd Major és Schultz góljai biztosította a piros-fehérek győzelmét. Bíró: Vida Andor.

Nagyszebenben az MTK I. B. csapata 0:0 eldöntetlenül végzett a szász HTV csapattal. Vasanszki (Soimii) bíró működése nagy elégedetlenséget keltett. Hétfőn az MTK kombinált csapata 0:0 féldíj után 4:0 arányban győzött a Soimii felett. A gólok közül kettőt Glanzmann rugott. A mérkőzést Buzna (NSE) szöv. bíró vezette.

Szatmáron az SZE állandóan javuló csapata 2:0 (2:0) arányban biztosan verte a tartalékolts kolozsvári CFR csapatát. Mindkét gólt Törzsök rugta. Bíró: Vadász.

Máramaroszigeten a Sámson zsidó csapat első nemzetközi mérkőzését játszotta a huszti (Csehszlovákia) CsSK csapattal, amelyet 2:1 arányban legyőzött. A külföldi csapat jó játékerőt képvisel. Bíró: Fülöp.

Nagybányán az NSC 5:1 arányban győzte le a szatmári Bar Kochba csapatát.

Bánffyhadon a kolozsvári CFR II. csapata Boga (2) és Takács II. tizenegyesével 3:2 (2:0) arányban győzött a HSC felett.

Temesvárt a TAC 2:1 (0:1) arányban verte az Unireát. Barátságos mérkőzés, amelynek góljait a TAC részéről Krausz és Kerch rugták. Az Unirea gólját Szilágyi szerezte. Bíró: Szednicsek.

Aradon körmérkőzést játszottak a csapatok. Az AMTE 2:1 (1:1) arányban győzte le az AAC csapatát. Bíró: Kovács. A Gloria-CFR 3:1 (0:1) verte a temesvári ÁVTK csapatát. Bíró: Ernesz István. Hétfőn a két vesztes és győztes játszott. Az AAC 3:2 (0:1) nehezen verte az ÁVTK-t. Bíró: Ernesz. Az AMTE—Gloria-CFR 2:0 eredményű döntő az első féldíj 43 ik perőben hatalmas botrány közben félbeszakadt. A 10-ik percben az AMTE szabályos gólt ért el. A 36 ik percben Kovács bíró tizenegyeset ítél az AMTE javára. A vasutas csapat protestál, majd levonul. Hét ember később visszafér a pályára és folytatja a játékot. Az AMTE a kapus kezébe gurítja a tizenegyeset. A 43 ik percben újabb szabályos gólt ér el az AMTE. Kezdsre való felálláskor Stofa AMTE-csatár így szól a bírónak:

— Miért folytassuk ezt a kabarét?
— Igazad van — feleli a bíró és lefújja a mérkőzést.

A közönség a pályára tódul és visszaköveteli a belépődíjat. Kovács bíró ennek dacára nem hajlandó tovább vezetni a mérkőzést. A csapatok megállapodtak, hogy Markovics vezetésével

kétszer 30 perces barátságos mérkőzést játszanak. A barátságos 60 perc alatt az AMTE 3:1 (1:0) arányú vereséget szenvedett ellenfelétől. A körmérkőzés eredménye: 1. AMTE, 2. Gloria-CFR, 3. AAC, 4. ÁVTK. A kabarének a szövetség előtt lesz folytatása.

Labdarugás

Románia válogatott csapata. A Temesvárt tartott trialmérkőzések után a válogatott csapatban több változtatást eszközöltek. A csapatból kihagyták dr. Hirsch hátrvédet és Pálfi centerhalfot és az első válogatott csapatot a következő felállításban szerepeltetik: Ritter, Szilágyi, Korovich, Jakobi Kinighi, Zimmermann, Guga, Rónsi, Schiller, Frech és Auer.

A Cups „Mara“ NAC—Kinizsi 0:0 mérkőzésről, a Haggibbor ifj. gyalui játékaírói és a bukaresti atlétikai versenyről holnapi számunkban közlünk tudósítást.

Külföldi eredmények

MTK—Union (Hamburg) 0:0.
FTC—III. ker. 4:0. Magyar Kupa.
UTE—Szombathelyi AK 1:0. Magyar Kupa.
Abardeen—MTK-FTC komb. 2:0.
UTE—Union (Hamburg) 2:1.
Magyar siketnémák—Osztrák siketnémák 2:0.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: FRATERNITAS nyomdával.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Shalomit postán
utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Már & Co szalámigyára
Cluj, Piata Mihail Viteazul (Szé-
chenyi-tér 39. Telefon 12—90.
Árjegyzék és kérésre ingyen.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 le. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 le. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 le. Jelzés hirdetésre szeméremi felvilágosítást nem adunk. A beérkezett ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kíván: címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 le 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Kifutó fiut felvesszünk. Jelentkezni az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Ruha és fűhímzést jutányos áron vállalom. Uránia-palota II. em. 14. ajtó.

1000 lei jutalmat adok, aki egy lehetőleg külön bejárattal belvárosi butorozott szobát szerez. Cim Ipar és Kereskedelmi Bank, Deák Ferenc-utca 49. 3949-1

Kitűnő tőke befektetés. Világciikk szabadalom gyártására és terjesztésére alakuló társasághoz tagok kerestetnek. Érdeklődhetni Vas szabadtéri irodájában, Str. Dragolina 122. vagy Gabányi Sándornál, Calea Regale Ferdinand 110. Tőzsdé. 3955-1

Egy önálló kismunkás óraségéd szombati zárás mellett állást keres. Ajánlatokat „Hűség” jellegre a kiadóhivatalba továbbít. 3949-1

Önállóan működő gépész nagyobb fűrésztüzemnél alkalmazást keres. Magkesésekkö. Gépész jellegre a kiadóhivatalba kér 3956-1

27 éves jelenleg állásban levő o'leveles tanító, aki zsidó ismeretekkel is rendelkezik, benősülne o'y zsidó családba, ahol kereskedelmi téren biztosabb posítót érhetne el. Közvetítők is írhatnak. Levelek „Tanító” jellegre a kiadóhivatalba keretnek. 3957-1

Titkár keres sürgősen szoba konyhás lakást butorral vagy anélkül. Neolog izr. hitközség. 3948-1

Bocskar, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóblank allandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legelőbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközöl. Jelenlegi talp és bocskar ára 65—70 lei. Vagontéfelénél 5 százalék kedvezmény.

SÁMSON-BÖRGYÁR

Gyufagyár-utca 1. Gyorsaru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3—86, lakás 3—87. szám.

„Kalmái”
Malomkögyár
Targu-Mures—Marosvásárhely
Gyárt legnagyobb, ugy buza, mint tengeri örlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkövet.
Minőségért garantálók. 1367

Izléses kivitelű, tartós
butort
csak a dicsőszentmártoni földgázüzemű Faárgyártól vásárolhat a legelőnyösebben. Ebédők, hálólok, irodaberendezések, heverők stb. allandóan raktáron.
Faárgyár Rt.
Diciosantmartin (Dicsősztmárton).
3827-1

KÖZPONTI HÖLGYFODRÁSZ ÉS MANIKÜRSZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondolálás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Hajat veszek!
PÉTERFI JULISKA
1305
Utelveleket 48 óra alatt láttaoz. — Felvesz hirdetések és fényreklamhirdetéseket. Fodításokat elvégző „RECLAMA”, Piata Unirei 4. I. emelet. 2917-1

Temesvári Mümalom Rt.
Moara Mare Timisoreana S. p. A.
Timisoara—Temesvár
Napi örlőképeség 32 vagon
1366
Nagyrománia legnagyobb és legmodernebbül berendezett malma!

Engros eladás!
1342
Rövid, norinbergi, galanterie és papíráruk m külföldről raktárra érkeztek
Engrosi Simplon-áruház
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. sz. Főpostával szemben. Szakmabeli segéd felvétetik.
Engros eladás!